

นโยบายชาอูติอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมน ระหว่าง ค.ศ. 2018-2019

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SAUDI ARABIA'S POLICY IN THE YEMENI CONFLICT DURING 2018-2019

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

นโยบายชาอูตือาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมน ระหว่าง
ค.ศ. 2018-2019

โดย

นายณัฐภัทร ศิวะพรชัย

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีวินท์ สุพุทธิกุล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ณัฐภัทร ศิวะพรชัย : นโยบายซาอุดีอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมน ระหว่าง ค.ศ.
2018-2019. (SAUDI ARABIA'S POLICY IN THE YEMENI CONFLICT DURING
2018-2019) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์

สารนิพนธ์มุ่งศึกษานโยบายซาอุดีอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมนระหว่าง ค.ศ. 2018
- 2019 เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องให้ความสำคัญกับเยเมน โดยผู้วิจัยใช้
แนวคิดเขตอิทธิพล (Sphere of influence) ของ Paul Keal เป็นแนวทางในการ
วิเคราะห์ การศึกษาครั้งนี้พบว่าซาอุดีอาระเบียดำเนินนโยบายต่อเยเมนเพื่อรักษาเยเมนไว้เป็นเขต
อิทธิพล ไม่ให้ศัตรู รวมถึงพันธมิตรของซาอุดีอาระเบียเองเข้ามาขยายอิทธิพลในเยเมนได้

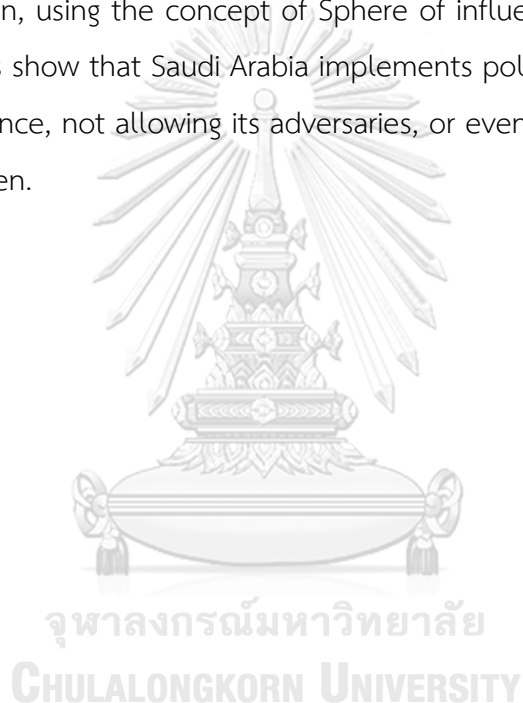
สาขาวิชา	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2563	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6180932824 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: Saudi, Yemen, Influence, sphere, yemeni conflict, saudi arabia, Saudi Arabia's policy

Nattapat Siwapornchai : SAUDI ARABIA'S POLICY IN THE YEMENI CONFLICT DURING 2018-2019. Advisor: Assoc. Prof. Dr. SUPAMIT PITIPAT

The purpose of this research is to study the implication of Saudi Arabia's policy towards Yemeni conflict during 2018-2019. It examines why Saudi Arabia focuses on Yemen, using the concept of Sphere of influence, contributed by Paul Keal. The findings show that Saudi Arabia implements policy to Yemen to maintain its political influence, not allowing its adversaries, or even its allies to expand their influence in Yemen.

Field of Study: International Relations

Student's Signature .....

Academic Year: 2020

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักที่ชี้แนะแนวทางทำให้สารนิพนธ์ถูกต้องสมบูรณ์ รวมถึง ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีวรินทร์ สุพุทธิกุล กรรมการสอบ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขเนื้อหาสารนิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ พิเศษประสิทธิ์ เป็นอย่างสูงที่ให้ความเมตตาความรู้เกี่ยวกับภูมิภาคตะวันออกเฉียงแก่ข้าพเจ้าจนทำให้สารนิพนธ์เสร็จสิ้น อีกทั้ง ข้าพเจ้ายังขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกท่านและอาจารย์พิเศษที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ณีสิต MAIR รุ่น 16 ตลอดระยะเวลาการเรียนการสอนทั้งหมด

ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้จัดการส่วนตัวแก็บที่จัดการชีวิตข้าพเจ้าให้ง่ายขึ้นและอนุเคราะห์นัดบุ๊กพร้อมติดตั้งโปรแกรม iThesis ทำให้ข้าพเจ้าเขียนสารนิพนธ์สะดวกขึ้น นักวิชาการนิรนามอยู่ที่ปรึกษาด้านวิชาการและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์แก่ข้าพเจ้า เตอห่มตาเม็ดก้วยจี่ขาวขอนแก่นที่เกื้อกูลในระหว่างเรียนตลอดมาและขออวยพรให้เตอประสบความสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ และซาลาเปาเพื่อนรักที่คอยรับฟังทั้งเรื่องงานและเรื่องเรียนในยามที่ข้าพเจ้ารู้สึกเครียด ตั้งใจรับฟังปัญหาที่ข้าพเจ้าเผชิญอยู่อย่าง (น่าจะ) เห็นอกเห็นใจมาโดยตลอด

ข้าพเจ้าขอขอบคุณป้า แม่ เอี้ย และน้อง ที่เข้าใจ เป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้า สนับสนุนอาหารอร่อย ๆ และไม่ถือสาเวลาที่ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาช่วยเหลืองานในบ้าน สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณแม่แฟนของข้าพเจ้าที่ดูแลหัวใจข้าพเจ้าเป็นอย่างดี เชื่อมั่นในตัวข้าพเจ้าในการเรียนและการทำงาน ทั้งนี้ประโยชน์ใดใดที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทั้งที่ข้าพเจ้าเอ่ยนามและไม่เอ่ยนาม แต่หากมีข้อบกพร่องใดใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้ปรับปรุงแก้ไขแต่เพียงผู้เดียว

ณัฐภัทร ศิวะพรชัย

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	10
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	10
1.2 คำถามการวิจัย.....	12
1.3 สมมติฐาน.....	12
1.4 วัตถุประสงค์.....	12
1.5 ทบทวนวรรณกรรม.....	12
1.6 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	15
1.7 ขอบเขตการศึกษา.....	15
1.8 วิธีการศึกษา.....	16
1.9 โครงสร้างการนำเสนอ.....	16
บทที่ 2 เยเมนในฐานะเขตอิทธิพลของซาอุดีอาระเบีย.....	17
สถานะของซาอุดีอาระเบีย.....	17
สถานะของเยเมน.....	18
การขยายอิทธิพลของซาอุดีอาระเบียในเยเมน.....	18

บทที่ 3 ปัญหาความขัดแย้งและการก่อการร้ายในเยเมน	24
กลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบีย.....	25
กลุ่มกบฏฮูตีส์และอิหร่าน.....	27
กลุ่มรัฐอิสลาม	31
สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์.....	33
บทที่ 4 ซาอุดีอาระเบียกับปัญหาความขัดแย้งในเยเมน.....	36
บทที่ 5 บทสรุป.....	46
บรรณานุกรม.....	49
ประวัติผู้เขียน.....	61

สารบัญรูปร่างภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 1 ประเทศในคาบสมุทรอาระเบีย ได้แก่ คูเวต บาห์เรน กาตาร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โอมาน เยเมน และซาอุดีอาระเบีย	9
--	---

รูปภาพที่ 1 ประเทศในคาบสมุทรอาระเบีย ได้แก่ คูเวต บาห์เรน กาตาร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
โอมาน เยเมน และซาอุดีอาระเบีย

ที่มา : Mosa, Kareem, Sanjay Gairola, Rahul Jamdade, Ali El-Keblawy, Khawla Shaer, Eman Harthi, Hatem Shabana, and Tamer Mahmoud. "The Promise of Molecular and Genomic Techniques for Biodiversity Research and DNA Barcoding of the Arabian Peninsula Flora." *Frontiers in Plant Science* 9 (01/21 2019). <https://doi.org/10.3389/fpls.2018.01929>.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เยเมนตั้งอยู่ตอนปลายของคาบสมุทรอาระเบียที่เป็นที่ตั้งของประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจดีเพราะมีทรัพยากรน้ำมันมากมาย แต่สำหรับเยเมนกลับมีทรัพยากรน้ำมันน้อยที่สุดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย¹ ทำให้เยเมนมีรายได้ที่น้อยที่สุดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งหากพิจารณาปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำมันแล้ว จะพบว่าเยเมนเป็นประเทศเดียวที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มประเทศคณะมนตรีความร่วมมือแห่งรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council : GCC) ที่มีประเทศสมาชิก ได้แก่ คูเวต บาห์เรน กาตาร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โอมาน และซาอุดีอาระเบีย อีกทั้งเยเมนยังเป็นประเทศที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงที่สุดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย เพราะเยเมนไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ

เหตุการณ์ครั้งสำคัญเกิดขึ้นในต้น ค.ศ. 2015 โดยกลุ่มกบฏฮูตีส์ (Houthis) ซึ่งเป็นกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ ได้ต่อต้านรัฐบาลของประธานาธิบดีอาเบดราบโบ มานซูร์ ฮาดิ (Abedrabbo Mansour Hadi) ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ กลุ่มกบฏฮูตีส์ได้ลักพาตัวเลขาธิการทำเนียบประธานาธิบดี และจับบุคคลสำคัญในคณะรัฐมนตรีเป็นตัวประกันเพื่อกดดันให้ประธานาธิบดีฮาดิลาออกจากตำแหน่ง² สาเหตุความไม่พอใจคือประธานาธิบดีฮาดิดำเนินนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับซาอุดีอาระเบียและชาติตะวันตก ทั้งนี้ปฏิบัติการโดยกลุ่มกบฏฮูตีส์ประสบผลสำเร็จ โดยสามารถผลักดันประธานาธิบดีฮาดิให้ออกจากกรุงซานาไปจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่จังหวัดเอเดนที่เป็นเมืองท่าสำคัญที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของเยเมนได้สำเร็จ³

การยึดครองกรุงซานาโดยกลุ่มกบฏฮูตีส์นั้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของซาอุดีอาระเบียโดยตรงเพราะอาวุธที่กลุ่มกบฏฮูตีส์ใช้นั้นมาจากการสนับสนุนโดยอิหร่าน⁴ ซึ่งเป็นศัตรูของซาอุดีอาระเบียโดยตรงเพราะอิหร่านพยายามขยายอิทธิพลในหลายประเทศในภูมิภาค

¹ Peter Salisbury, *Yemen's Economy: Oil, Imports and Elites* (London: Chatham House, 2011).

https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/1011pp_yemeneconomy.pdf.

² "Yemen's Ansar Allah: Causes and Effects of Its Pursuit of Power.," Middle East Institute, 2015, accessed May 16, 2020, <https://www.mei.edu/publications/yemens-ansar-allah-causes-and-effects-its-pursuit-power>.

³ บวร โทศรีแก้ว, "ใครโจมตีซาอูฯ? คู่กรณีรู้ดีอยู่แก่ใจ!", *ไทยรัฐ*, 22 กันยายน 2562, <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1665593>.

⁴ บวร โทศรีแก้ว, "ใครโจมตีซาอูฯ? คู่กรณีรู้ดีอยู่แก่ใจ!"

ตะวันออกกลาง เช่น อิรัก ซีเรีย เลบานอน ปาเลสไตน์ รวมทั้งเยเมน ทำให้ซาอุดีอาระเบียรวบรวมชาติพันธมิตรอีก 10 ประเทศ ปฏิบัติการทางทหารร่วมกันเพื่อตอบโต้การยึดครองกรุงซানাของ กลุ่มกบฏฮูตี⁵ และเป็นการป้องกันการขยายอิทธิพลอิหร่านในภูมิภาคตะวันออกกลาง ดังนั้นเยเมน จึงถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญต่อซาอุดีอาระเบียที่จะต้องรักษาไว้⁶

อย่างไรก็ตาม ซาอุดีอาระเบียไม่ได้ต้องการขับไล่ศัตรูที่มีอิทธิพลในเยเมนเท่านั้น แต่ซาอุดีอาระเบียยังพยายามลดอิทธิพลของพันธมิตรของตนเองที่พยายามขยายอิทธิพลในเยเมนด้วยเช่นกัน เช่น กรณีสหราชอาณาจักรรับเอมิเรตส์ให้การสนับสนุนกองกำลังสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ (Southern Transitional Council : STC) ทั้งด้านการเงิน การฝึก และอาวุธ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งแยกดินแดนทางตอนใต้ของเยเมนให้เป็นรัฐเอกราช⁷ กองกำลังสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ปฏิบัติการยึดค่ายทหาร ควบคุมเมืองท่า สนามบิน รวมทั้งทำเนียบประธานาธิบดีในจังหวัดเอเดน ซึ่งเป็นพื้นที่ปกครองของประธานาธิบดีอาดีที่ซาอุดีอาระเบียสนับสนุน พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นสัญลักษณ์ของการก่อรัฐประหารต่อประธานาธิบดีอาดี⁸ จึงสร้างความไม่พอใจให้กับซาอุดีอาระเบียด้วย ทำให้ซาอุดีอาระเบียพร้อมด้วยกองกำลังผสมตอบโต้กองกำลังสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ด้วยปฏิบัติการทางอากาศ มีผู้เสียชีวิต 40 คน และผู้บาดเจ็บ 260 คน⁹ เพราะหากซาอุดีอาระเบียยินยอมให้สหราชอาณาจักรรับเอมิเรตส์สร้างอิทธิพลเหนือพื้นที่ในจังหวัดเอเดน ขณะที่กลุ่มกบฏฮูตีก็มีอิทธิพลเหนือพื้นที่ในกรุงซানাแล้ว ซาอุดีอาระเบียอาจจะประสบความพ่ายแพ้สงครามในเยเมน¹⁰

⁵ "ซาอุฯ-พันธมิตรระดมทหารปราบกบฏเยเมน," ต่างประเทศ, *กรุงเทพธุรกิจ*, 26 มีนาคม 2558, <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/641086>.

⁶ ธนพล จันทกลัน, "บทบาทของซาอุดีอาระเบียในวิกฤตการณ์เยเมนระหว่าง ค.ศ. 2015-2018" (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561). หน้า 2

⁷ "กบฏเยเมนบุกยึดเมืองเอเดน ตาย-เจ็บเกลื่อน," *New18*, สิงหาคม 2562, <https://www.newtv.co.th/news/39624>.

⁸ "กบฏเยเมนบุกยึดเมืองเอเดน ตาย-เจ็บเกลื่อน."

⁹ "ซาอุฯ นำทัพถล่มกบฏแบ่งแยกดินแดนเยเมน ได้ 'รัฐประหาร'," *ไทยโพสต์*, 11 สิงหาคม 2562, <https://www.thaipost.net/main/detail/43214>.

¹⁰ Mareike Transfeld, "The UAE is weakening its partnership with the Saudis in Yemen. Here's why that matters.," *Washington Post*, August 28, 2019, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/08/28/what-saudi-arabia-uaes-changing-partnership-means-future-yemens-war/>.

ดังนั้น นโยบายของซาอุดีอาระเบียที่แทรกแซงในเยเมนโดยอ้างว่าเพื่อต่อต้านอิทธิพลอิหร่าน ต่อต้านการก่อการร้าย และฟื้นฟูเสถียรภาพให้กับรัฐบาลเยเมนนั้น¹¹ แท้จริงแล้วซาอุดีอาระเบีย ดำเนินนโยบายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวอ้างหรือต้องการรักษาอิทธิพลของตนเองในเยเมน โดยพิจารณาจากพฤติกรรมของซาอุดีอาระเบียที่จะยอมสูญเสียชาติพันธมิตรเพื่อปกป้องไม่ให้ขยาย อิทธิพลในเยเมน ไม่ยินยอมให้ชาติพันธมิตรแสดงพฤติกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อหรือมีบทบาทนำ ในเยเมน

1.2 คำถามการวิจัย

ทำไมซาอุดีอาระเบียถึงเข้าไปแทรกแซงในเยเมน

1.3 สมมติฐาน

ซาอุดีอาระเบียมองว่าเยเมนเป็นเขตอิทธิพลของซาอุดีอาระเบียแต่เพียงผู้เดียว แต่ในระหว่าง ค.ศ. 2018-2019 ซาอุดีอาระเบียถูกศัตรูและพันธมิตรท้าทายด้วยการพยายามขยายอิทธิพลเข้ามาใน เยเมน ซาอุดีอาระเบียจึงมีความจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อรักษาเยเมนไว้เป็นเขตอิทธิพล

1.4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ซาอุดีอาระเบียดำเนินนโยบายต่อความขัดแย้งในเยเมน
2. เพื่อประเมินสถานการณ์ความขัดแย้งในเยเมนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.5 ทบทวนวรรณกรรม

ธนพล จันทร์กลีน ศึกษาบทบาทของซาอุดีอาระเบียในวิกฤตการณ์เยเมนระหว่าง ค.ศ. 2015 - 2018¹² ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์เยเมน ที่ซาอุดีอาระเบียเข้าไปยุ่งเกี่ยวในเยเมนโดยให้เหตุผลว่า เป็นการปกป้องรัฐบาลที่ชอบธรรมของเยเมน แต่กลับสร้างความเสียหายต่อเยเมนและไม่มีท่าทีจะ ถอนตัวออกจากเยเมน จนองค์การสหประชาชาติได้ประกาศว่าวิกฤตการณ์เยเมนเป็นวิกฤตด้าน มนุษยธรรมที่รุนแรงที่สุดในโลก แต่การวิจัยค้นพบว่า สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ซาอุดีอาระเบียยังคง บทบาทในวิกฤตการณ์เยเมนคือการป้องกันไม่ให้อิหร่านขยายอิทธิพลเข้ามาในเยเมน

¹¹ "Yemen after a Saudi withdrawal: How much would change?," Brookings updated Dec 5, 2018, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/12/05/yemen-after-a-saudi-withdrawal-how-much-would-change/>.

¹² จันทร์กลีน, "บทบาทของซาอุดีอาระเบียในวิกฤตการณ์เยเมนระหว่าง ค.ศ. 2015-2018."

Prasanta Kumar Pradhan วิเคราะห์ผลลัพธ์กรณีซาอุดีอาระเบียพร้อมด้วยชาติพันธมิตร ปฏิบัติการทางทหารในเยเมนเพื่อปราบปรามกลุ่มกบฏฮูตีระหว่าง ค.ศ. 2015 – 2020 ทำให้เกิด วิกฤตมนุษยธรรม วิกฤตเศรษฐกิจ และการแบ่งแยกในสังคมเยเมน¹³ อีกทั้งยังทำให้กลุ่มต่าง ๆ ในเยเมนเข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มกบฏฮูตีและสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ ขณะที่สถานะของ รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีกลับอ่อนแอลงแม้จะได้รับการสนับสนุนจากซาอุดีอาระเบียและ ชาติพันธมิตรก็ตาม สถานการณ์ในเยเมนบังคับให้รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีต้องลดระดับสถานะ ความเป็นรัฐบาลอันชอบธรรมลงมาเจรจากับทั้งกลุ่มกบฏฮูตีและสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความไม่สงบในเยเมนเป็นโอกาสดีให้มหาอำนาจในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียที่มี อิทธิพลในเยเมนเข้ามาแสดงบทบาทในกระบวนการประนีประนอมเพื่อให้เกิดสันติภาพและ เสถียรภาพในเยเมน

Mitchell Armbruster ชี้ให้เห็นว่าซาอุดีอาระเบียไม่จำเป็นต้องแทรกแซงการเมืองในเยเมน ซาอุดีอาระเบียก็สามารถรักษาอิทธิพลในเยเมนได้¹⁴ โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง ระบอบการปกครองเยเมนเหนือใน ค.ศ. 1962 ที่ซาอุดีอาระเบียไม่ได้ดำเนินนโยบายแทรกแซงเยเมน เพราะสหรัฐอเมริกาไม่ร่วมสนับสนุนฝ่ายกษัตริย์นิยมด้วย เนื่องจากสหรัฐอเมริกามองว่าแม้ผลสุดท้าย ฝ่ายกษัตริย์นิยมจะพ่ายแพ้และซาอุดีอาระเบียอาจเสียพันธมิตรในฝ่ายกษัตริย์นิยมก็ตาม แต่การปฏิวัติในเยเมนเหนือในครั้งนี้จะส่งผลดีต่อซาอุดีอาระเบีย ทั้งด้านการเมือง การทหาร และ การทูตด้วย ทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องอดทนกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองในเยเมนเหนือจาก ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ ซึ่งหลังการปฏิวัติสิ้นสุดแล้ว ซาอุดีอาระเบียก็สามารถขยายอิทธิพลในเยเมนต่อไปได้

Tali R. Grumet ระบุผลการวิจัยว่าปัญหาการแข่งขันกันระหว่างซาอุดีอาระเบียกับตัวแทนที่ อิหร่านให้ความสนับสนุนในการแทรกแซงในพื้นที่ต่าง ๆ¹⁵ ได้แก่ บาห์เรน ซีเรีย อิรัก และเยเมน จะเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มนิยมความรุนแรงอย่างกลุ่มรัฐอิสลามยกระดับสถานะตัวเองเป็นผู้มีอิทธิพลใน พื้นที่ได้ ซึ่งมีศักยภาพพอที่จะเปลี่ยนเส้นเขตแดนในภูมิภาคตะวันออกกลาง

¹³ Prasanta Kumar Pradhan, "Five Years of Military Intervention in Yemen: An Assessment," *Strategic Analysis* (2020), <https://doi.org/10.1080/09700161.2020.1787685>, <https://doi.org/10.1080/09700161.2020.1787685>.

¹⁴ Mitchell Armbruster, "Threat Persuasion in Alliance Politics" (Catholic University of America, 2018).

¹⁵ Tali Rachel Grumet, *New Middle East Cold War: Saudi Arabia and Iran's Rivalry*, vol. Master, ed. Dr. Joseph Szyliowicz (University of Denver, August, 2015). University of Denver.

1.6 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเขตอิทธิพล (Sphere of influence) เพื่อศึกษานโยบายชาอูคูติอาระเบียซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ต้องการรักษาอิทธิพลของตัวเองในเยเมนเพราะหากสูญเสียไปแล้วอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

แนวคิดเขตอิทธิพล แบ่งรัฐออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ รัฐที่ขยายอิทธิพล (Influencing Power) และรัฐที่ได้รับอิทธิพล (Influenced states)¹⁸ โดยรัฐที่ขยายอิทธิพลสามารถจำกัดความเป็นอิสระและการกระทำของประเทศต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม¹⁹ ด้วยการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมที่จะเข้าไปสร้างอิทธิพลในรัฐที่ได้รับอิทธิพล ใช้ช่องว่างของรัฐที่กลัวการทำสงคราม (fear of war) โดยเฉพาะสงครามนิวเคลียร์ การอาศัยพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างกัน (economic dependence) และปัจจัยอื่น ๆ²⁰ โดยแนวคิดนี้ยังระบุว่ารัฐที่ขยายอิทธิพลสามารถมีจำนวนได้มากกว่า 2 รัฐในดินแดนเดียวกันก็ได้ แต่ทั้งสองรัฐที่ขยายอิทธิพลจะเข้าใจโดยนัย (Tacit understanding) ว่าดินแดนดังกล่าวเป็นเขตอิทธิพลของรัฐใด โดยไม่ต้องมีประกาศอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร และต่างฝ่ายจะไม่ส่งกองกำลังไปรุกรานเขตอิทธิพลของอีกฝ่าย

ตัวอย่างของเขตอิทธิพลที่ชัดเจนเกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีรัฐที่ขยายอิทธิพลในโลกจำนวน 2 รัฐ ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต ซึ่งทั้งสองรัฐที่ขยายอิทธิพลจะมีเขตอิทธิพลเป็นของตนเองแต่ละรัฐ โดยสหรัฐอเมริกาขยายเขตอิทธิพลไปในคิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน กัวเตมาลา ซิลี และปานามา ขณะที่เขตอิทธิพลของสหภาพโซเวียต ได้แก่ ฮังการี เชโกสโลวาเกีย ฟินแลนด์ และโรมาเนีย อย่างไรก็ตาม การขยายเขตอิทธิพลของทั้งสองรัฐอาจมีการทับซ้อนกันบ้างซึ่งเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ทั้งสองรัฐไม่กล้าส่งกองกำลังเข้ามารุกรานเพราะต่างฝ่ายต่างเข้าใจว่าเป็นเขตอิทธิพลของฝ่ายตรงข้าม

1.7 ขอบเขตการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษา นโยบายชาอูคูติอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมน ระหว่าง ค.ศ. 2018-2019

¹⁸ Paul Keal, *Unspoken rules and superpower dominance* (London and Basingstoke: Macmillan Press, 1983).

¹⁹ ธนวรรณ เหล็กงาม, "ความสัมพันธ์จีน-เวียดนาม ก่อนและหลัง "สงครามสั่งสอน" ค.ศ. 1979" (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

²⁰ Keal, *Unspoken rules and superpower dominance*.

1.8 วิธีการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ข้อสรุปในงานวิจัย บทความของนักวิชาการ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ตหรือพื้นที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้

1.9 โครงสร้างการนำเสนอ

เนื้อหาสารนิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วย 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 : บทนำ

บทที่ 2 : เยเมนในฐานะเขตอิทธิพลของซาอุดีอาระเบีย

บทที่ 3 : ปัญหาความขัดแย้งและการก่อการร้ายในเยเมน

บทที่ 4 : ซาอุดีอาระเบียกับปัญหาความขัดแย้งในเยเมน

บทที่ 5 : บทสรุป

บทที่ 2

เยเมนในฐานะเขตอิทธิพลของซาอุดีอาระเบีย

สถานะของซาอุดีอาระเบีย

ซาอุดีอาระเบียตั้งอยู่ใจกลางคาบสมุทรอาระเบีย โดยมีดินแดนติดกับหลายประเทศที่ล้อมรอบซาอุดีอาระเบีย ได้แก่ จอร์แดน อิรัก คูเวต กาตาร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โอมาน และเยเมน อีกทั้งยังมีทางออกทางทะเลได้ทั้งทะเลแดงในฝั่งตะวันตกและอ่าวเปอร์เซียในฝั่งตะวันออกของซาอุดีอาระเบีย ขนาดพื้นที่ 2,149,690 ตารางกิโลเมตร²¹ ถือเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่สุดในคาบสมุทรอาระเบีย เมืองหลวงชื่อกรุงริยาด ปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีทรงเป็นพระประมุขของรัฐและหัวหน้าคณะรัฐบาล ภาษาราชการคือภาษาอาหรับ จำนวนประชากรใน ค.ศ. 2019 ประมาณ 34,268,528 คน²² ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ ซาอุดีอาระเบียกำหนดสถานะเป็นผู้นำในกลุ่มประเทศมุสลิมเพราะเป็นผู้ครอบครองสถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลามตั้งอยู่ที่นครเมกกะ ซึ่งในทุก ๆ ปี มุสลิมจากทั่วโลกจะเดินทางมาซาอุดีอาระเบียเพื่อประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ที่ได้บุญมากตามความเชื่อของมุสลิม แต่ใน ค.ศ. 1979 สถานะผู้นำของซาอุดีอาระเบียถูกท้าทายโดยอิหร่านจากเหตุการณ์การปฏิวัติอิสลาม²³ ที่อิหร่านเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นสาธารณรัฐอิสลามโดยมีผู้นำสูงสุดเป็นประมุข ซึ่งซาอุดีอาระเบียเคยมีความสัมพันธ์ดีกับอิหร่านก่อนเหตุการณ์ปฏิวัติอิสลามเพราะปกครองด้วยระบอบเดียวกัน อิหร่านกำหนดสถานะตัวเองเป็นผู้นำประเทศมุสลิมเช่นกัน ทำให้ศาสนาอิสลามเกิดการแยกนิกายชัดเจนขึ้นและการแข่งขันการขยายอิทธิพลระหว่างซาอุดีอาระเบียกับอิหร่านในหลายประเทศ เช่น อิรัก ซีเรีย เลบานอน และเยเมน โดยการแทรกแซงในหลายด้านทั้งการเมือง ศาสนา สังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ซาอุดีอาระเบียมีพันธมิตรสำคัญคือสหรัฐอเมริกาที่มีทรัพยากรทางทหาร ข้าราชการ และกองกำลังสามารถสนับสนุนนโยบายซาอุดีอาระเบียในการรักษาสถานะผู้นำทั้งในกลุ่มประเทศมุสลิมและภูมิภาคตะวันออกกลาง

²¹ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, (2563).

²² "Saudi Arabia Population," 2019, accessed May 21, 2020, <https://www.worldometers.info/world-population/saudi-arabia-population/>.

²³ Maryam Borjian, "The Revolutionary Period (1979–1988)," in *English in Post-Revolutionary Iran, From Indigenization to Internationalization* (Multilingual Matters / Channel View Publications, 2013).

สถานะของเยเมน

เยเมนตั้งอยู่บนคาบสมุทรอาระเบียเช่นกัน มีพื้นที่ทั้งหมด 527,970 ตารางกิโลเมตร²⁴ เยเมนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองรองจากซาอุดีอาระเบีย โดยมีดินแดนติดกับซาอุดีอาระเบีย โอมาน ทะเลแดง และทะเลอาหรับ เมืองหลวงชื่อกรุงซานา แต่หลังจากประธานาธิบดีฮาดีถูกกลุ่มกบฏฮูตีส์ ผลักดันออกจากกรุงซานา ทำให้ประธานาธิบดีฮาดีต้องอพยพไปจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นไปที่จังหวัดเอเดน และสถาปนาจังหวัดเอเดนขึ้นเป็นเมืองหลวงชั่วคราว²⁵ ใช้ภาษาราชการ คือ ภาษาอาหรับ มีจำนวนประชากรใน ค.ศ. 2019 ประมาณ 29,161,922 คน²⁶ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม นิกายสุหนี่และนิกายชีอะห์ ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดี เป็นประมุขของรัฐ ส่วนนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล ความไม่สงบในเยเมนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายทศวรรษโดยปรากฏเหตุการณ์สำคัญขึ้นหลายเหตุการณ์ เช่น การแยกตัวเป็นเยเมนเหนือกับเยเมนใต้ การรวมชาติเยเมน การลอบสังหารบุคคลสำคัญ สงครามเต็มรูปแบบ และการเปลี่ยนแปลงการปกครอง อีกทั้งเยเมนมีตัวแสดงอื่นจากทั้งต่างประเทศและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ในเยเมนที่พยายามใช้เป็นเยเมนเป็นพื้นที่อิทธิพล เช่น กลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบีย กลุ่มรัฐอิสลาม กลุ่มกบฏฮูตีส์ รวมทั้งประเทศอังกฤษ สหภาพโซเวียต อียิปต์ อิหร่าน และซาอุดีอาระเบีย

การขยายอิทธิพลของซาอุดีอาระเบียในเยเมน

ซาอุดีอาระเบียเปรียบเยเมนเสมือนเป็นหลังบ้านของตัวเอง²⁷ กล่าวคือ ซาอุดีอาระเบียมองเยเมนเป็นพื้นที่ที่ซาอุดีอาระเบียต้องเฝ้าระวัง คอยติดตามทุกความเคลื่อนไหวเพื่อไม่ให้ศัตรูของซาอุดีอาระเบียแอบเข้ามาแสวงประโยชน์ ขณะเดียวกันซาอุดีอาระเบียยังต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเยเมน เพื่อให้ต่างฝ่ายรู้สึกปลอดภัยต่อกัน ไม่สร้างภัยคุกคามต่อกัน โดยซาอุดีอาระเบียใช้ทั้งความกลัว การทำสงครามและการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจกับเยเมน เพื่อเข้าไปสร้างอิทธิพลในเยเมนให้กระทำหรือไม่กระทำตามสิ่งที่ซาอุดีอาระเบียต้องการผ่านหลากหลายเหตุการณ์ในอดีตอย่างต่อเนื่อง

²⁴ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, สาธารณรัฐเยเมน, (2563).

²⁵ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, Short สาธารณรัฐเยเมน.

²⁶ "Yemen Population," 2019, accessed May 5, 2020, <https://www.worldometers.info/world-population/yemen-population/>.

²⁷ "Yemen crisis: Shifting sands in the desert nation," Financial Express, updated Apr 29, 2020, <https://www.financialexpress.com/defence/yemen-crisis-shifting-sands-in-the-desert-nation/1943502/>.

กรณีสงครามกลางเมืองในเยเมนเหนือ ค.ศ. 1962-1970²⁸ เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ซาอุดีอาระเบียยอมทำทุกอย่างแม้กระทั่งหักหลังอดีตผู้นำเยเมนที่ซาอุดีอาระเบียเคยให้การสนับสนุน เพื่อให้ซาอุดีอาระเบียสามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองในเยเมนเหนือต่อไปได้ ในช่วงเวลาดังกล่าว เยเมนเหนือเกิดความขัดแย้งภายในประเทศ ระหว่างฝ่ายสาธารณรัฐกับฝ่ายกษัตริย์นิยม ซึ่งซาอุดีอาระเบียให้การสนับสนุนฝ่ายกษัตริย์นิยม ทั้งด้านการเงิน อาวุธยุทโธปกรณ์ และให้ใช้พื้นที่ ซาอุดีอาระเบียเป็นพื้นที่ลี้ภัยแก่กษัตริย์มุฮัมหมัด อัลบัตร์ (King Muhammad al-Badr) แห่งราชอาณาจักรมุตาวักคิลิตเยเมน (Mutawakkilite Kingdom of Yemen) หรือเยเมนเหนือ ในขณะนั้น แม้ผลสุดท้ายฝ่ายกษัตริย์นิยมจะพ่ายแพ้ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายสามารถทำข้อตกลง เพื่อยุติความขัดแย้งได้ โดยซาอุดีอาระเบียในฐานะฝ่ายกษัตริย์นิยมยอมรับการสถาปนาเยเมนเหนือ เป็น “สาธารณรัฐอาหรับเยเมน” ขณะที่ฝ่ายสาธารณรัฐยินยอมให้ฝ่ายกษัตริย์นิยมส่งผู้แทนที่ไม่ใช่ ราชนวงศ์เข้าร่วมรัฐบาลได้ สำหรับกษัตริย์มุฮัมหมัด อัลบัตร์ต้องเดินทางออกจากซาอุดีอาระเบียไป อาศัยที่เมืองเคนต์ อังกฤษอย่างน่าเวทนาเพราะซาอุดีอาระเบียตัดกษัตริย์ออกจากการเจรจาเพื่อไม่ให้ เข้ามายุ่งเกี่ยวกับข้อตกลงดังกล่าว และต่อมากษัตริย์มุฮัมหมัด อัลบัตร์ก็เสียชีวิตที่กรุงลอนดอนใน ค.ศ. 1996²⁹

นอกจากนี้ ในช่วงเวลาก่อนเหตุการณ์การรวมชาติเยเมน ค.ศ. 1990 ซาอุดีอาระเบียพยายาม สร้างสถานการณ์ทั้งในเยเมนเหนือและเยเมนใต้เพื่อก่อความไม่ให้เกิดการรวมชาติเยเมนสำเร็จ โดยประธานาธิบดีอาลี อับดุลลาห์ ซาเลห์ (Ali Abdullah Saleh) ซึ่งเป็นผู้นำเยเมนเหนือในขณะนั้น ได้ประณามซาอุดีอาระเบีย³⁰ ว่าแอบสนับสนุนการเงินให้กับผู้นำชนเผ่าติดอาวุธบริเวณชายแดน เยเมนเหนือ-ซาอุดีอาระเบีย เพื่อกดดันรัฐบาลเยเมนเหนือไม่ให้ดำเนินกระบวนการรวมชาติ อีกทั้ง ซาอุดีอาระเบียยังพยายามติดสินบนผู้นำรัฐบาลเยเมนใต้ให้ล้มเลิกแผนการรวมชาติเยเมน แต่การ ติดสินบนครั้งนั้นไม่สำเร็จเพราะผู้นำเยเมนใต้ปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งในที่สุดทั้งเยเมนเหนือและ

²⁸ "North Yemen Civil War (1962-1970)," Globalsecurity, <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/yemen.htm>.

²⁹ A. B. D. R. Eagle, "Obituary: Imam Muhammad al-Badr," *People, Independent*, 14 August 1996, <https://www.independent.co.uk/news/people/obituary-imam-muhammad-al-badr-1309697.html>.

³⁰ Judith Miller, "Yemen's Chief Assails Saudis On Gulf Crisis," *Mideast Tensions, New York Times*, Oct 26, 1990, A, <https://www.nytimes.com/1990/10/26/world/mideast-tensions-yemen-s-chief-assails-saudis-on-gulf-crisis.html>.

เยเมนได้สามารถดำเนินกระบวนการรวมชาติสำเร็จในวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 1990³¹ โดยประธานาธิบดีซาลิม อัดดีผู้นำเยเมนเหนือขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเยเมน ส่วนนายอาลี ซาลิม อัล-บัยด์ (Ali Salim al-Beidh) อดีตผู้นำเยเมนใต้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดีเยเมน

หลังเหตุการณ์รวมชาติเยเมนสิ้นสุดลงได้สองเดือน ซาอุดีอาระเบียกับเยเมนต้องเผชิญหน้า ความขัดแย้งกันอีกครั้ง เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความเห็นต่างกันในเรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาอิรักบุกคูเวตในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 1990³² สร้างความตึงเครียดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียขึ้น การเมืองในขณะนั้นแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายซาอุดีอาระเบียที่เห็นว่าควรใช้ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ 660³³ ที่ประณามการบุกคูเวตของอิรักและเรียกร้องให้อิรักถอนกองกำลังออกจากคูเวตให้หมดแล้วให้อิรักกับคูเวตเปิดการเจรจา แต่ในทางกลับกัน ฝ่ายเยเมนไม่เห็นด้วยที่ซาอุดีอาระเบียนำปัญหานี้เข้าไปในที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพราะถือเป็นการนำชาติตะวันตกเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย อย่างไรก็ตาม เยเมนยังมีความเห็นสอดคล้องกับซาอุดีอาระเบียในการใช้วิธีการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเช่นกัน แต่เยเมนจะไม่ส่งกองกำลังไปร่วมรบในคูเวต ซึ่งหลังจากเหตุการณ์นี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างซาอุดีอาระเบียกับเยเมนย่ำแย่ลง

การไม่ส่งกองกำลังเยเมนเข้าไปร่วมรบในคูเวตทำให้ซาอุดีอาระเบียไม่พอใจเป็นอย่างมาก เพราะสถานะผู้นำของซาอุดีอาระเบียถูกท้าทายและเยเมนต้องถูกลงโทษ ซาอุดีอาระเบียจึงขับไล่นักการทูตเยเมนที่ประจำการในซาอุดีอาระเบียจำนวน 32 คน และแรงงานชาวเยเมนที่อาศัยในซาอุดีอาระเบียจำนวนอย่างน้อย 350,000 คน เดินทางกลับเยเมนภายใน 3 สัปดาห์ รวมทั้งตัดความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่เยเมน สร้างความเสียหายต่อเยเมนมหาศาลเพราะเยเมนต้องพึ่งพารายได้จากภาคแรงงานชาวเยเมนที่อาศัยอยู่ในซาอุดีอาระเบียและเงินช่วยเหลือจากซาอุดีอาระเบีย แม้ซาอุดีอาระเบียจะไม่สามารถบังคับให้เยเมนส่งกองกำลังไปร่วมรบได้สำเร็จก็ตาม แต่ซาอุดีอาระเบียได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่เหนือกว่าต่อเยเมนที่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจจากซาอุดีอาระเบีย

³¹ "South Yemen and North Yemen are unified as the Republic of Yemen," A&E Television Networks, updated May 20, 2020, accessed May 25, 2020, <https://www.history.com/this-day-in-history/yemen-united>.

³² Ziad Swaidan and Mihai Nica, "THE 1991 GULF WAR AND JORDAN'S ECONOMY," *Middle East Review of International Affairs* 6, no. 2 (June 2002).

³³ United Nations Security Council Resolutions, *The Situation Between Iraq and Kuwait*, (1990).

ในขณะที่การเมืองภายนอกเยเมนยังวุ่นวายนั้น การเมืองภายในเยเมนก็วุ่นวายเช่นกันและยังไม่มีแนวโน้มสงบลงได้เนื่องจากชาวคูตอิอาระเบียยังสนับสนุนให้เยเมนใต้เป็นเอกราชอีกครั้งแม้เยเมนเพิ่งสามารถรวมชาติเยเมนสำเร็จก็ตามเพราะชาวคูตอิอาระเบียไม่สามารถสร้างอิทธิพลเหนือรัฐบาลเยเมนได้อย่างที่ต้องการ ชาวคูตอิอาระเบียจึงอาศัยความไม่ลงรอยกันระหว่างประธานาธิบดีซาละห์ซึ่งเป็นอดีตผู้นำเยเมนเหนือกับรองประธานาธิบดีอัล-บัยต์ซึ่งเป็นอดีตผู้นำเยเมนใต้ที่ไม่สามารถดำเนินนโยบายไปทิศทางเดียวกันได้ โดยความขัดแย้งเริ่มขึ้นเมื่อรองประธานาธิบดีอัล-บัยต์กล่าวหาว่าประธานาธิบดีซาละห์ฉ้อราษฎร์บังหลวงและไม่ดูแลพื้นที่ทางตอนใต้ของเยเมน อีกทั้งยังส่งทรัพยากรจากเยเมนใต้ไปให้แต่เยเมนเหนือ³⁴ ซึ่งเป็นฐานเสียงของประธานาธิบดีซาละห์ ขาดการดูแลประชาชนในเยเมนใต้ ต่อมารองประธานาธิบดีอัล-บัยต์จึงเดินทางกลับไปปลุกปั่นประชาชนในเยเมนใต้ให้เรียกร้องเอกราช พร้อมประกาศจัดตั้งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยเมน (Democratic Republic of Yemen : DRY)³⁵ ครอบคลุมพื้นที่ที่เคยเป็นอดีตเยเมนใต้มาก่อนในวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ. 1994 โดยมีชาวคูตอิอาระเบียสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์³⁶ เพื่อใช้สำหรับการแบ่งแยกดินแดนเยเมนใต้ แต่การจัดตั้งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยเมนไม่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ กองทัพของรัฐบาลประธานาธิบดีซาละห์จึงมีความชอบธรรมในการใช้กำลังทหารเพื่อต่อต้านกลุ่มแบ่งแยกดินแดนของรองประธานาธิบดีอัล-บัยต์ และสามารถเข้าควบคุมพื้นที่ทางตอนใต้ได้ทั้งหมด จนสงครามกลางเมืองเยเมนสิ้นสุดลงในวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1994³⁷

ภายหลังจากสงครามกลางเมืองเยเมน ค.ศ. 1994 สิ้นสุดลง ประธานาธิบดีซาละห์ต้องการลดกระแสความขัดแย้งภายในรัฐบาล โดยไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ทางการเมืองเพื่อความปรองดองและความราบรื่นในการปกครองร่วมกันระหว่างเยเมนเหนือและเยเมนใต้ แต่กลุ่มของอดีตรองประธานาธิบดีอัล-บัยต์ได้หลบหนีไปโอมานแล้ว³⁸ ทำให้ชั่วอำนาจเดิมของเยเมนใต้ไม่มีบทบาท

³⁴ "Yemeni Civil War (1990-1994)," Globalsecurity, <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/yemen1.htm>.

³⁵ Robert Hurd and Greg Noakes, "North and South Yemen: Lead-up to the Break-up," *Washington Report on Middle East Affairs* (Special Report), July/August, 1994, <https://www.wrmea.org/1994-july-august/north-and-south-yemen-lead-up-to-the-break-up.html>.

³⁶ Noakes, "North and South Yemen: Lead-up to the Break-up."

³⁷ Stephen W. Day, *Regionalism and Rebellion in Yemen : A Troubled National Union* (New York, UNITED STATES: Cambridge University Press, 2012). <http://ebookcentral.proquest.com/lib/chula-ebooks/detail.action?docID=3004587>.

³⁸ Ali Salim el-Beidh, "Ali Salim el-Beidh: Separating South Yemen," interview by Al Jazeera, 2012, <https://www.aljazeera.com/programmes/talktojazeera/2012/05/2012519114015103906.html>.

มากนัก ประธานาธิบดีซาเลห์จึงเลือกที่จะเจรจากับพรรคอัล-อิสละฮ์ (al-Islah) เพราะเคยทำงานร่วมกับพรรคอัล-อิสละฮ์ ที่มีนายอาลี นาเซอร์ มุฮัมหมัด ฮุซานี (Ali Nasir Muhammad Husani) เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลประธานาธิบดีซาเลห์ ประธานาธิบดีซาเลห์จึงแต่งตั้งผู้แทนจากพรรคอัล-อิสละฮ์เข้าดำรงตำแหน่งสำคัญในการไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ครั้งนี้ โดยเฉพาะการแต่งตั้งนายอาเบดร์โบ มานซูร์ ฮาดี ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม³⁹ ทำให้ชั่วคราวของเยเมนได้เปลี่ยนไปอย่างถาวรจากเดิมเป็นกลุ่มของอดีตองประธานาธิบดีอัล-บัยต์เปลี่ยนเป็นพรรคอัล-อิสละฮ์

อนึ่ง แม้เยเมนได้จะเปลี่ยนชั่วคราวใหม่เป็นพรรคอัล-อิสละฮ์แล้ว แต่อิทธิพลของชาอูดีอาระเบียในเยเมนยังคงอยู่ เนื่องจากสมาชิกพรรคอัล-อิสละฮ์บางส่วนเคยเป็นอดีตสมาชิกพรรคสังคมนิยมเยเมนมาก่อนและพรรคสังคมนิยมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาอูดีอาระเบีย อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาขณะนั้นเป็นช่วงปลายสงครามเย็น อิทธิพลของชาอูดีอาระเบียลดลงและไม่สามารถแทรกแซงการเมืองในเยเมนให้เป็นไปตามความต้องการเพราะได้รับผลกระทบจากสถานะของสหภาพโซเวียตซึ่งเป็นพันธมิตรสำคัญของชาอูดีอาระเบียเป็นฝ่ายแพ้ในสงครามเย็น ทำให้ชาอูดีอาระเบียที่สนับสนุนพรรคสังคมนิยมเพื่อขัดขวางการรวมชาติเยเมนใน ค.ศ. 1990 และการแบ่งแยกดินแดนในเยเมนใต้ใน ค.ศ. 1994 ไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ชาอูดีอาระเบียยังพยายามใช้ความรุนแรงต่อสู้และยังสนับสนุนสมาชิกพรรคสังคมนิยมเยเมนเพื่อรักษาอิทธิพลในเยเมน จนเกิดการเผชิญหน้ากันบริเวณชายแดนเยเมน-ชาอูดีอาระเบีย แต่ลดความตึงเครียดลงและรื้อฟื้นระดับความสัมพันธ์เป็นปกติด้วยการลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันที่นครเมกกะในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995⁴⁰

ภายหลังการเลือกตั้งใน ค.ศ. 1997 ประธานาธิบดีซาเลห์ได้รับคะแนนเสียงจำนวนมาก⁴¹ และสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้โดยไม่ต้องไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ให้กับพรรคอัล-อิสละฮ์ พฤติกรรมของประธานาธิบดีซาเลห์ที่ตีตัวออกห่างจากพรรคอัล-อิสละฮ์ที่เป็นตัวแทนชั่วคราวของเยเมนได้ ซึ่งหมายถึงการลดอิทธิพลของชาอูดีอาระเบียด้วย การปกครองในเยเมนขณะนั้นฝ่ายประธานาธิบดีซาเลห์ผูกขาดอำนาจเพียงชั่วคราวเดียวจึงเปรียบเสมือนการสร้างรอยร้าวเขตแดนในเยเมนขึ้นอีกครั้ง

³⁹ Day, *Regionalism and Rebellion in Yemen : A Troubled National Union*.

⁴⁰ "RESOLVING THE SAUDI-YEMEN BORDER DISPUTE," *Strategic Comments* 1, no. 3 (1995/03/01 1995), <https://doi.org/10.1080/1356788950134>, <https://doi.org/10.1080/1356788950134>.

⁴¹ "1997 Parliamentary election," (PA-X Peace Agreement Database). <https://www.peaceagreements.org/yemen-timeline>.

ตลอดระยะเวลามากกว่า 3 ทศวรรษที่ซาอุดีอาระเบียได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในเยเมนอย่างต่อเนื่อง เพราะความสำคัญทางด้านภูมิศาสตร์ของเยเมนที่มีอาณาเขตติดกับซาอุดีอาระเบีย ซึ่งหากซาอุดีอาระเบียละทิ้งความสำคัญในเยเมน ซาอุดีอาระเบียอาจต้องเผชิญปัญหาความไม่มั่นคงปลอดภัยที่เป็นโอกาสให้ประเทศอื่นเข้ามาขยายอิทธิพลในเยเมน ซาอุดีอาระเบียจึงต้องเข้าไปมีบทบาทและสร้างอิทธิพลเหนือกว่าเยเมนให้ไม่สามารถสร้างผลกระทบต่อซาอุดีอาระเบียได้ โดยผ่านทั้งการสร้างความปลอดภัยทางเศรษฐกิจและสนับสนุนด้านเศรษฐกิจในเยเมนจนเกิดสภาวะพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สถานการณ์ในเยเมนดำเนินไปในทิศทางที่ซาอุดีอาระเบียต้องการ

บทที่ 3

ปัญหาความขัดแย้งและการก่อการร้ายในเยเมน

เหตุการณ์ความขัดแย้งในอดีตของเยเมนที่ผ่านมา เช่น การรวมชาติเยเมนไม่ได้สร้างผลดีต่อเยเมนเท่าไรนักเพราะความแตกต่างระหว่างเยเมนเหนือและเยเมนใต้ในอดีตที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 200 ปี จนเกิดความแตกต่างทั้งด้านศาสนา ระบบการเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ทำให้ประชาชนเยเมนยังไม่รู้สึกถึงความเป็นเยเมนเดียวกันแม้จะมีการรวมชาติมาแล้วก็ตาม เยเมนก็ยังคงต้องการแยกตัวเป็นเอกราชเพื่อกลับไปเหมือนก่อนเหตุการณ์การรวมชาติสำเร็จ ซึ่งความต้องการนี้เปรียบเสมือนระเบิดเวลาที่รอวันสำแดงออกมา กลายเป็นความขัดแย้งภายในประเทศเยเมนอยู่ตลอดเวลา

เหตุการณ์ 9/11 ที่กลุ่มอัลเคดาได้ก่อวินาศกรรมยึดเครื่องบินโดยสารชนตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ในวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001⁴² ได้จุดชนวนระเบิดเวลาของปัญหาความขัดแย้งและการก่อการร้ายในเยเมนให้ปะทุขึ้นเพราะสถานการณ์ในเยเมนต่อจากนี้จะเป็นสภาวะความอลหม่านมากยิ่งขึ้น และดำรงสภาวะความอลหม่านเรื่อยมาจนถึงในระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 และยังมีแนวโน้มจะสงบลงเยเมนเป็นพื้นที่แข่งขันของตัวแสดงทั้งตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใช่อำนาจซึ่งเข้ามาแข่งขันการขยายอิทธิพลกับซาอุดีอาระเบีย โดยตัวแสดงที่เป็นรัฐ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีที่ยังเป็นรัฐบาลอันชอบธรรมของเยเมน ส่วนตัวแสดงที่ไม่ใช่อำนาจ ได้แก่ กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย กลุ่มกบฏฮูตีส์ กลุ่มรัฐอิสลาม และสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งในเยเมนโดยผ่านการสร้างความร่วมมือและความขัดแย้ง การมีตัวแสดงต่าง ๆ จำนวนมากเท่าไรจะยิ่งทำให้ความขัดแย้งซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เยเมนจึงไม่สามารถรักษาความสงบภายในประเทศได้ อีกทั้งเยเมนยังเผชิญความท้าทายอย่างมากเพราะตัวแสดงที่ไม่ใช่อำนาจได้รับการสนับสนุนโดยรัฐอื่น ๆ ที่แทรกแซงเยเมน จึงเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กลุ่มต่าง ๆ สามารถสร้างอำนาจต่อรองได้และยากต่อการแก้ไขปัญหา

---

⁴² "September 11 Attacks," A&E Television Networks, updated February 17, 2010, accessed September 4, 2020, <https://www.history.com/topics/21st-century/9-11-attacks>.

กลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบีย

ความไร้ระเบียบเริ่มต้นขึ้นใน ค.ศ. 2001 เมื่อสหรัฐอเมริกาประกาศทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย (war on terror)⁴³ โดยเฉพาะการปราบปรามกลุ่มอัลเคตา เพราะที่ผ่านมาผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากกลุ่มอัลเคตามาตลอด ขณะที่กลุ่มอัลเคตาก็ประกาศตัวชัดเจนว่าเป็นปรปักษ์กับสหรัฐอเมริกาเช่นกัน โดยนายโอซามา บินลาเดน (Osama bin Laden) หัวหน้ากลุ่มอัลเคตาได้ประกาศสงครามศาสนา (Jihad) กับสหรัฐอเมริกา⁴⁴ เป็นการกระตุ้นสมาชิกกลุ่มอัลเคตาทั่วโลกให้เข้าร่วมขบวนการในสงครามศักดิ์สิทธิ์เพื่อต่อต้านสหรัฐอเมริกาในทุกพื้นที่รวมถึงพื้นที่ในซาอุดีอาระเบียและเยเมนด้วย กลุ่มอัลเคตาสามารถปฏิบัติการโจมตีผลประโยชน์สหรัฐอเมริกาหลายครั้ง เช่น กรณีรถบรรทุกระเบิดตึกเวิลด์เทรดใน ค.ศ. 1993⁴⁵ กรณีรถบรรทุกระเบิดทหารสหรัฐอเมริกาสังกัด Office of the Program Manager-Saudi Arabian National Guard (OPM-SANG) ที่กรุงริยาด ซาอุดีอาระเบียใน ค.ศ. 1995⁴⁶ กรณีระเบิดอาคารโคบาร์ (Khobar) ที่พักอาศัยของทหารสหรัฐอเมริกาที่เมืองดาร์ราน ซาอุดีอาระเบียใน ค.ศ. 1996⁴⁷ กรณีระเบิดสถานทูตสหรัฐอเมริกาในเคนยาและแทนซาเนียใน ค.ศ. 1998⁴⁸ กรณีระเบิดฆ่าตัวตายโจมตีเรือรบสหรัฐอเมริกา USS Cole ขณะเติมน้ำมันบริเวณชายฝั่งเยเมนใน ค.ศ. 2000⁴⁹ และเหตุการณ์ 9/11 ใน ค.ศ. 2001

รัฐบาลประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช ซึ่งเป็นรัฐบาลเยเมนในขณะนั้นยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาปฏิบัติการเพื่อกวาดล้างสมาชิกกลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบีย เพื่อแลกกับการที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศอนุมัติเงินจำนวนมากช่วยเหลือเยเมน⁵⁰ ซึ่งขัดกับจุดยืนเดิมของเยเมนที่ไม่เห็นด้วยให้สหรัฐอเมริกาเข้ามายุ่งเกี่ยวในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียในกรณีปัญหาอิรักบุกคูเวต อย่างไรก็ตาม

⁴³ "President Bush Addresses the Nation," America Attacked, *Washington Post*, September 20, 2001, Nation, https://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/specials/attacked/transcripts/bushaddress_092001.html.

⁴⁴ Combating Terrorism Center, "Declaration of Jihad against the Americans Occupying the Land of the Two Holiest Sites." <https://ctc.usma.edu/harmony-program/declaration-of-jihad-against-the-americans-occupying-the-land-of-the-two-holiest-sites-original-language-2/>.

⁴⁵ DSS, 1993 World Trade Center Bombing, (U.S. Department of State, 2019).

⁴⁶ Adriane Elliot, Community remembers 1995 Riyadh bombing, (U.S. Army, 2015).

⁴⁷ Joe Thomas, Documenting a tragedy: Global Strike historian recalls Khobar Towers, (U.S. Air Force, 2016).

⁴⁸ "U.S. embassies in East Africa bombed," A&E Television Networks, updated August 5, 2020, accessed September 12, 2020, <https://www.history.com/this-day-in-history/u-s-embassies-in-east-africa-bombed>.

⁴⁹ FBI, USS Cole Bombing, (FBI).

⁵⁰ Technical Assistance Provided to Yemen, FY1999–2003 assistance, (IMF, 2005).

รัฐบาลประธานาธิบดีซาเลห์ดำเนินนโยบายสนับสนุนทั้งฝ่ายสหรัฐอเมริกาและฝ่ายอัลเคดา โดยอดีตสมาชิกกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย⁵¹ ได้เปิดเผยปฏิบัติการโจมตีสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ณ กรุงซานาใน ค.ศ. 2008⁵² ว่าได้รับเงินสนับสนุนจากประธานาธิบดีซาเลห์ รวมทั้งยังยอมรับว่าหัวหน้ากลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียก็เคยร่วมมือกับประธานาธิบดีซาเลห์มาแล้ว การกระทำของรัฐบาลประธานาธิบดีซาเลห์จึงเปรียบเสมือนการทำให้เยเมนกลายเป็นสนามรบระหว่างสหรัฐอเมริกากับกลุ่มอัลเคดา เพิ่มปัจจัยที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในประเทศมากยิ่งขึ้น และยังทำให้กลุ่มอัลเคดาแข็งแกร่งขึ้นโดยสามารถจัดตั้งกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียได้สำเร็จในเดือนมกราคม ค.ศ. 2009⁵³ จากการรวมกลุ่มสาขาของกลุ่มอัลเคดาทั้งในซาอุดีอาระเบียและเยเมน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านสหรัฐอเมริกาตามแนวทางดั้งเดิมของกลุ่มอัลเคดาแต่การบังคับบัญชาของกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอัลเคดาในพื้นที่อื่น โดยกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียจะมีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่ในคาบสมุทรอาระเบีย เช่น คูเวต บาห์เรน กาตาร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โอมาน ซาอุดีอาระเบีย และเยเมน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียจึงเป็นกลุ่มสาขาอัลเคดาที่สำคัญ

การปฏิบัติการของกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียมีเป้าหมายเพื่อโค่นล้มรัฐบาลต่าง ๆ ที่สหรัฐอเมริกาสันับสนุนและกำจัดอิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตกทั้งหมดในภูมิภาค⁵⁴ โดยเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เช่น กรณีชายสัญชาติสหรัฐอเมริกาเตรียมกราดยิงในรัฐอาร์คันซอส์ในวันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ. 2009⁵⁵ กรณีชายสัญชาติไนจีเรียซุกซ่อนระเบิดไว้ในกางเกงใน (Underwear bomber) เพื่อพยายามระเบิดฆ่าตัวตายบนเครื่องบินเที่ยวบินจากกรุงอัมสเตอร์ดัมมุ่งหน้าเมืองดีทรอยต์ในวันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 2009⁵⁶ กรณีการสังหารพนักงานประจำสำนักงานนิตยสาร

⁵¹ Hani Muhammad Mujahid, "Informant says Yemen's Saleh helped direct al-Qaeda," interview by Will Jordan, 2015, <https://www.aljazeera.com/news/2015/06/informant-yemen-saleh-helped-direct-al-qaeda-150604073415522.html>.

⁵² Attack on Embassy Sana'a, (Washington, DC: Condoleezza Rice, 2008).

⁵³ "Profile: Al-Qaeda in the Arabian Peninsula," Middle East, *BBC*, June 16, 2015, World.

⁵⁴ "ทรมันข่านผู้นำอัล เคดาในคาบสมุทรอาระเบีย," *ไทยรัฐ*, 8 กุมภาพันธ์ 2563, https://www.thairath.co.th/news/foreign/1766658?cx_testId=0&cx_testVariant=cx_0&cx_artPos=1#cxrecs_s.

⁵⁵ Mark S. Hamm and Ramón Spaaij, "The Little Rock Military Shooting," in *The Age of Lone Wolf Terrorism* (Columbia University Press, 2017).

⁵⁶ "Underwear bomber Abdulmutallab sentenced to life," US & Canada, *BBC*, February 16, 2012, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-17065130>.

ชาร์ลี เฮบโด (Charlie Hebdo) ที่กรุงปารีสในวันที่ 7 มกราคม ค.ศ. 2015⁵⁷ และต่อมาในเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียอาศัยจังหวะความวุ่นวายในกรุงชานาที่กลุ่มกบฏฮูตีกำลังถูกกองกำลังผสมของซาอุดีอาระเบียถล่ม ยึดเมืองมุกัลลาซึ่งมีขนาดเมืองใหญ่อันดับ 5 ของเยเมนสำเร็จ⁵⁸ แต่ก็ต้องสูญเสียไปให้กับกองกำลังของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2016⁵⁹

กลุ่มกบฏฮูตีและอิหร่าน

เยเมนประกอบด้วยหลายเผ่ากระจายทั่วทั้งประเทศและมีความแตกต่างกันในด้านศาสนา แต่ละเผ่ามีอิทธิพลและบทบาททางการเมืองเยเมนไม่เท่ากัน เผ่าที่ยิ่งใหญ่และมีบทบาทมากที่สุดคือเผ่าฮูตี โดยมีนายฮุสเซน บัดเรดดีน อัล-ฮูตี (Hussein Badreddin al-Houthi) เป็นผู้นำเผ่า นักรบแนวทางอิสลามนิกายซ็อยะห์สายไซดียะห์ อาศัยบริเวณเมืองเศาะอ์ดะฮ์ทางตอนเหนือของเยเมน⁶⁰ นักการเมืองคนสำคัญที่นับถือแนวทางอิสลามนิกายซ็อยะห์คือประธานาธิบดีซาละห์⁶¹ ซึ่งมีเผ่าฮูตีเป็นฐานเสียงและเครื่องมือทางการเมืองอย่างยาวนาน

แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเผ่าฮูตีกับประธานาธิบดีซาละห์เริ่มบาดหมางกันใน ค.ศ. 2003 เนื่องจากปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงของประธานาธิบดีซาละห์⁶² เกิดการต่อต้านรัฐบาลประธานาธิบดีซาละห์โดยมีเผ่าฮูตีมีบทบาทนำ สามารถสร้างผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลได้ จึงทำให้สถานะของเผ่าฮูตีกลายเป็นกบฏ รัฐบาลประธานาธิบดีซาละห์ใช้กำลังทหารปฏิบัติการกำจัดเผ่าฮูตีในจังหวัดเศาะอ์ดะฮ์ ปฏิบัติการในครั้งนั้นทำให้นายฮุสเซน อัล-ฮูตี หัวหน้าเผ่าเสียชีวิตในวันที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵⁷ Karl Vick, "Al-Qaeda Group Claims Responsibility for Paris Terror Attack," *Time* (Terrorism), January 9, 2015, <https://time.com/3661650/charlie-hebdo-paris-terror-attack-al-qaeda/>.

⁵⁸ Maria-Louise Clausen, "Islamic State in Yemen – A Rival to al-Qaeda?," *Connections* 16, no. 1 (2017), <http://www.jstor.org/stable/26326470>.

⁵⁹ "Yemeni, UAE troops enter Al Qaeda-held port city of Mukalla," April 24, 2016, <https://www.trtworld.com/mea/yemeni-uae-troops-enter-al-qaeda-held-port-city-of-mukalla-853>.

⁶⁰ "Yemen's Houthi rebels: Who are they and what do they want?," Middle East, 2019, <https://p.dw.com/p/3Qawg>; Allinson, "Yemen's Houthi rebels: Who are they and what do they want?."

⁶¹ *Ali Abdullah Saleh*, GlobalSecurity, <https://www.globalsecurity.org/military/world/yemen/saleh.htm>.

⁶² Peter Salisbury Jane Kinninmon, Ginny Hill and Léonie Northedge, *Yemen: Corruption, Capital Flight and Global Drivers of Conflict*, Chatham House (September 1, 2013), <https://www.chathamhouse.org/publications/papers/view/194239#>.

10 กันยายน ค.ศ. 2004 โดยมีซาอุดีอาระเบียได้เข้าไปร่วมปราบปรามกลุ่มกบฏฮูตีส์ด้วยเช่นกัน⁶³ เนื่องจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลประธานาธิบดีซาลาห์กับซาอุดีอาระเบียที่ร่วมมือกันในด้าน การต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการปราบปรามกลุ่มอัลเคดาซึ่งเป็นภัยคุกคามร่วมกันทั้งเยเมน และซาอุดีอาระเบีย

นับตั้งแต่การเสียชีวิตของนายฮุสเซน อัล-ฮูตีส์เป็นต้นมา กลุ่มกบฏฮูตีส์ได้เปลี่ยนผู้นำคนใหม่ เป็นนายอับดุล มาลิก อัล-ฮูตีส์ (Abdul Malik al-Houthi) และได้ปฏิบัติการตอบโต้รัฐบาล ประธานาธิบดีซาลาห์เป็นระยะ⁶⁴ ส่วนใหญ่จะก่อเหตุในจังหวัดเศาะอ์ดะฮ์ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของ กลุ่มกบฏฮูตีส์

กลุ่มกบฏฮูตีส์มีบทบาทมากขึ้นในเหตุการณ์อาหรับสปริง (Arab Spring) ค.ศ. 2011 ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่ตูนิเซียในวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 2010⁶⁵ ก่อนขยายพื้นที่มาถึงในเยเมนด้วยเช่นกัน ประชาชนทั่วเยเมนรู้สึกถูกกดขี่จากผู้มีอำนาจ ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม เกิดการแบ่งชนชั้นในเยเมน ซึ่งเกิดจากการปกครองโดยชนชั้นนำที่บริหารประเทศอย่างยาวนาน กล่าวโดยสรุปคือปัญหาการ ททุจริตของประธานาธิบดีซาลาห์ ประชาชนเรียกร้องให้ประธานาธิบดีซาลาห์ลาออกจากตำแหน่งทันที แต่การเรียกร้องไม่ประสบผลสำเร็จเพราะประธานาธิบดีซาลาห์อ้างว่าหากตนลาออกจะยิ่งทำให้เกิด ความไม่สงบในเยเมนยิ่งขึ้น และต่อมารัฐบาลประธานาธิบดีซาลาห์ได้ใช้ความรุนแรงปราบปราม กลุ่มผู้ประท้วงในวันที่ 18 มีนาคม ค.ศ. 2011 โดยส่งเจ้าหน้าที่อำพรางเป็นกลุ่มผู้สนับสนุน ประธานาธิบดีซาลาห์ระดมยิงใส่กลุ่มผู้ประท้วง จนเป็นเหตุให้มีผู้บาดเจ็บมากกว่า 300 คน และ ผู้เสียชีวิตไม่น้อยกว่า 42 ราย⁶⁶

กลุ่มกบฏฮูตีส์อาศัยโอกาสความวุ่นวายภายในประเทศที่กำลังปะทุรุนแรงขยายเขตอิทธิพล ไปยังหลายพื้นที่บริเวณตอนเหนือของเยเมน โดยเริ่มต้นจากจังหวัดเศาะอ์ดะฮ์ก่อนไปจังหวัดซังเคียง ได้แก่ จังหวัดฮัจญะฮ์ (Hajjah) จังหวัดอัมรอน (Amran) จังหวัดอัลญะอ์ฟ (Al-Jawf) และจังหวัดมอ์ริบ

⁶³ Bruce Riedel, *Who are the Houthis, and why are we at war with them?*, Brookings (December 18, 2017), <https://www.brookings.edu/blog/markaz/2017/12/18/who-are-the-houthis-and-why-are-we-at-war-with-them/>.

⁶⁴ Jack Freeman, "The al Houthi Insurgency in the North of Yemen: An Analysis of the Shabab al Moumineen," *Studies in Conflict & Terrorism* 32, no. 11 (2009/10/30 2009), <https://doi.org/10.1080/10576100903262716>, <https://doi.org/10.1080/10576100903262716>.

⁶⁵ "Arab Spring: Background," LibGuides, University of Illinois, updated September 3, 2020, <https://guides.library.illinois.edu/arabspringworkshop>.

⁶⁶ Mohamed Sudam and Mohammed Ghobari, "Yemen in state of emergency after protest massacre," *Reuters*, March 18, 2011, World News, <https://www.reuters.com/article/us-yemen-idUSTRE72H2Z720110318>.

(Marib) ซึ่งสถานการณ์การประท้วงในกรุงซานาก็เริ่มขยายพื้นที่เรื่อย ๆ จนมาทับซ้อนกับเขตอิทธิพลของกลุ่มกบฏฮูตีส์ ซึ่งกลุ่มกบฏฮูตีส์สามารถพลิกสถานการณ์และพัฒนาบทบาทขึ้นมาเป็นแกนนำต่อต้านรัฐบาลประธานาธิบดีซาละห์ได้สำเร็จ สร้างความเกรงกลัวให้กับรัฐบาลประธานาธิบดีซาละห์ หากยังดำเนินการด้วยวิธีการรุนแรง จุดเปลี่ยนสำคัญคือเมื่อพลเอกอาลี โมห์เซน (Ali Mohsen) ผู้บัญชาการหน่วยรบหุ้มเกราะของเยเมน นายทหารที่ทรงอิทธิพลของกองทัพเยเมนประกาศสนับสนุนกลุ่มผู้ประท้วง⁶⁷ ทำให้ประธานาธิบดีซาละห์ขาดแนวร่วมสำคัญจนต้องเปลี่ยนแปลงแนวทางแก้ไขปัญหามาเป็นการเจรจาแทน เช่น การเจรจาระหว่างประธานาธิบดีซาละห์กับพรรคฝ่ายค้านในวันที่ 26 มีนาคม ค.ศ. 2011⁶⁸ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นตัวกลาง ขณะเดียวกันกลุ่มชาติอาหรับได้อาสาเข้ามาเป็นคนกลางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งพร้อมทั้งเสนอให้ประธานาธิบดีซาละห์ลาออกภายใน 30 วัน โดยไม่มีลหิติน ซึ่งประธานาธิบดีซาละห์ยอมรับเงื่อนไขดังกล่าวในวันที่ 23 เมษายน ค.ศ. 2011⁶⁹ แต่ฝ่ายต่อต้านไม่เห็นด้วยที่ประธานาธิบดีซาละห์จะไม่ได้รับการลงโทษและยิ่งทำให้มวลชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 2011 ประธานาธิบดีซาละห์ประกาศจะยอมลาออกหากมีกรอบการเจรจาแนวทางสันติและกลไกปฏิบัติที่ชัดเจน การประวิงเวลาทำให้ความโกรธแค้นจากมวลชนมากขึ้นจนนำไปสู่การลอบวางระเบิดประธานาธิบดีซาละห์ในวันที่ 3 มิถุนายน ค.ศ. 2011⁷⁰ แม้สามารถรอดชีวิตมาได้แต่ก็ได้รับบาดเจ็บต้องไปรักษาตัวอยู่ที่ซาอุดีอาระเบีย ต่อมาซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา รวมทั้งชาติยุโรปต่างเข้ามาช่วยหารื้อแนวทางการถ่ายโอนอำนาจสำเร็จ และอดีตประธานาธิบดีซาละห์ทำพิธีถ่ายโอนอำนาจให้ประธานาธิบดีฮาดีในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2012⁷¹

รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีถูกกลุ่มกบฏฮูตีส์มองว่าไม่น่าไว้วางใจเพราะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับต่างชาติและเอื้อผลประโยชน์ให้กับชาติตะวันตกและซาอุดีอาระเบียซึ่งเป็นศัตรูหลักของอิหร่านโดยตรง ขณะที่การเมืองภายในประเทศก็เกิดกระแสต่อต้านรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีที่ตัดสวัสดิการรัฐ

⁶⁷ "แม่ทัพใหญ่เยเมนแปรพักตร์ร่วมขับไล่ 'ซาละห์' ฟันเก้าอี้," *ไทยรัฐ*, 22 มีนาคม 2554, <https://www.thairath.co.th/content/157934>.

⁶⁸ "Deadlock in Yemen power transfer talks," *Al Jazeera*, March 27, 2011, <https://www.aljazeera.com/news/2011/3/27/deadlock-in-yemen-power-transfer-talks>.

⁶⁹ "ปธน.เยเมนยอมลาออกภายใน 30 วัน," *คมชัดลึก*, 24 เมษายน 2554, <https://www.komchadluek.net/news/foreign/95549>.

⁷⁰ "Yemen: President Saleh injured in attack on palace," *BBC*, June 3, 2011, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-13638787>.

⁷¹ "Yemen's president Ali Abdullah Saleh cedes power," February 27, 2012, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-17177720>.

และลดความช่วยเหลือด้านพลังงานซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนเยเมนเป็นอย่างมาก ในช่วงเวลา
 ขณะนั้นคือจุดเริ่มต้นความท้าทายของซาอุดีอาระเบียเมื่อกลุ่มกบฏฮูตีส์สามารถพัฒนาศักยภาพ
 กองทัพของตัวเองขึ้นมาได้อย่างมากโดยได้รับการสนับสนุนจากอิหร่านแบบไม่เปิดเผย
 แต่ในเวลาต่อมาอิหร่านก็ยอมรับว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุนกลุ่มกบฏฮูตีส์⁷² สามารถปฏิบัติการโจมตี
 สถานที่สำคัญในซาอุดีอาระเบีย เช่น การโจมตีที่จังหวัดญิซัน (Jizan) ในวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 2018⁷³
 กรณีซีปนาวุธโจมตีสนามบินอับฮา (Abha) ในวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 2019⁷⁴ กรณีซีปนาวุธโจมตี
 โรงผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเลในเมืองอัลชุกัยอ์ (Al Shuqaiq) ในวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 2019⁷⁵ และ
 กรณีโจมตีโรงกลั่นน้ำมันอารามโก (Aramco) โรงกลั่นน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดของซาอุดีอาระเบียในวันที่
 14 กันยายน ค.ศ. 2019⁷⁶

นอกจากนี้ กลุ่มกบฏฮูตีส์ยังได้รับการสนับสนุนอีกทางหนึ่งจากอดีตประธานาธิบดีซาเลห์ทั้งที่
 เคยถูกกลุ่มกบฏฮูตีส์ขับไล่มาก่อนเพราะอดีตประธานาธิบดีซาเลห์ไม่สามารถปล่อยวางการสูญเสีย
 อำนาจได้ภายหลังจากถ่ายโอนอำนาจให้ประธานาธิบดีฮาดี อดีตประธานาธิบดีซาเลห์วางแผน
 บ่อนทำลายเสถียรภาพรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีโดยหันกลับมาเป็นพันธมิตรร่วมกับกลุ่มกบฏฮูตีส์
 ในสงครามกลางเมืองใน ค.ศ. 2015 แรงสนับสนุนทั้งหมดจากหลายฝ่ายทำให้กลุ่มกบฏฮูตีส์สามารถ
 ผลักดันประธานาธิบดีฮาดีออกจากกรุงซานาไปทางตอนใต้ของเยเมนและยึดครองกรุงซานารวมทั้ง
 พื้นที่ ๆ อื่นได้สำเร็จ อย่างไรก็ตาม กลุ่มกบฏฮูตีส์ยังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคที่สำคัญคือเมื่อประชาชน
 ในภาคตะวันออกและภาคใต้ที่นับถือนิกายสุหนี่หันไปให้การสนับสนุนกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทร
 อาระเบียเพราะนับถือนิกายเดียวกัน⁷⁷ อีกหนึ่งในระหว่างที่กลุ่มกบฏฮูตีส์กำลังสู้รบกับกองกำลังผสม

⁷² "Iran admits supporting Houthis in Yemen for the first time," Middle East Monitor, updated October 3, 2019, <https://www.middleeastmonitor.com/20191003-iran-admits-supporting-houthis-in-yemen-for-the-first-time/>.

⁷³ "กบฏฮูตียิงมิสไซล์เข้าซาอุดีฯ ดับ 3 "กาชาดสากล" อพยพตัวจากเมืองท่าเยเมน ควันเกิดสงคราม - ยูเอ็นเตือนด่วน พลเรือน 250,000 คนมีสิทธิ์เสียชีวิต," *ผู้จัดการ*, 10 มิถุนายน 2561.

⁷⁴ "Yemen war: Civilian killed in Houthi attack on Saudi airport," *BBC*, June 24, 2019, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48743421>.

⁷⁵ "Yemen's Houthi rebels hit Saudi facility with 'cruise missile'," *Al Jazeera*, June 20, 2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/6/20/yemens-houthi-rebels-hit-saudi-facility-with-cruise-missile>; "Yemen's Houthi rebels hit Saudi facility with 'cruise missile'."

⁷⁶ Mina Aldroubi, "Aramco attack: Houthi claims and capabilities remain a contested space," *The National* (September 14, 2020), <https://www.thenational.ae/world/mena/aramco-attack-houthi-claims-and-capabilities-remain-a-contested-space-1.1077121>.

⁷⁷ "ปะทะเดือดในเยเมน คร่าอีก 26 ศพ - ยูเออีสั่ง "ปิดสถานทูต" ตามซาอุดีฯ," *ผู้จัดการ*, 14 กุมภาพันธ์ 2558, <https://mgronline.com/around/detail/9580000018370>.

ของซาอุดีอาระเบียที่สนับสนุนประธานาธิบดีฮาดีอยู่นั้น⁷⁸ อดีตประธานาธิบดีฮาดีได้ให้หลังกลุ่มกบฏฮูตีโดยหันไปสมคบกับกองกำลังผสม จึงทำให้กลุ่มกบฏฮูตีโกรธแค้นและปฏิบัติการสังหารอดีตประธานาธิบดีฮาดีสำเร็จขณะพยายามหลบหนีออกจากบ้านพักที่กรุงซานาไปทางตอนใต้ของเยเมนใน ค.ศ. 2017⁷⁹

กลุ่มรัฐอิสลาม

สภาวะความวุ่นวายในเยเมนยังเป็นโอกาสที่ดีให้กลุ่มรัฐอิสลามก่อตัวขึ้นในเยเมนอย่างเป็นทางการในวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ. 2014⁸⁰ กลุ่มรัฐอิสลามนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งพื้นที่ปกครองด้วยกฎหมายอิสลามซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับกลุ่มอัลเคดา ซึ่งเป็นการทำงานที่ซอห์นทับกันและต้องแย่งชิงผู้สนับสนุนกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น กลุ่มรัฐอิสลามจึงเลือกใช้แนวทางแบบสุดโต่งกว่าและมองว่าแนวทางของกลุ่มอัลเคดานั้นอ่อนแอเกินไป⁸¹ อีกทั้งยังตำหนิแนวทางของกลุ่มอัลเคดาว่าไม่ตรงตามหลักการของอิสลาม⁸²

นอกจากนี้ กลุ่มรัฐอิสลามยังเป็นคู่แข่งทางศาสนากับกลุ่มกบฏฮูตีเนื่องจากมองว่าชื่อะห์เป็นพวกนอกศาสนาอิสลาม⁸³ และต้องการแยกชื่อะห์ออกจากอิสลาม โดยมีปฏิบัติการที่สำคัญคือการโจมตีมัสยิดใหญ่ 2 แห่งในกรุงซานาในวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 2015 ซึ่งมัสยิดแห่งนี้เป็นมัสยิดสำคัญของชาวมุสลิมชื่อะห์สายไซดียะห์เพื่อหวังจะทำลายมวลชนของกลุ่มกบฏฮูตี ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 130 คน⁸⁴ สร้างความโกรธแค้นให้กับชาวเยเมนเป็นอย่างมาก จนกลุ่มอัลเคดาใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷⁸ "Yemen's al-Qaeda: Expanding the Base," Middle East & North Africa, International Crisis Group, updated February 2, 2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/174-yemen-s-al-qaeda-expanding-base/>.

⁷⁹ "อดีตผู้นำเยเมนถูกสังหารในเหตุสู้รบกลางเมืองหลวง," BBC, 5 ธันวาคม 2558, <https://www.bbc.com/thai/international-42233212>.

⁸⁰ Elisabeth Kendall, "The Failing Islamic State Within The Failed State of Yemen," *Perspectives on Terrorism* 13, no. 1 (2019), <https://www.jstor.org/stable/26590510>.

⁸¹ รัตพล อ่อนสนิท, "ความเป็นมาของกลุ่มรัฐอิสลาม" ก่อนที่จะกลายเป็นภัยคุกคามระดับโลก!, 12 สิงหาคม 2559, <https://www.voathai.com/a/isis-explainer-ro/3461468.html>.

⁸² John Turner, "The impact of Islamic State's ideological correction initiative on al Qaeda's bid for relevance," *Small Wars & Insurgencies* 30, no. 3 (2019/04/16 2019), <https://doi.org/10.1080/09592318.2019.1601843>, <https://doi.org/10.1080/09592318.2019.1601843>.

⁸³ Kendall, "The Failing Islamic State Within The Failed State of Yemen."

⁸⁴ Clausen, "Islamic State in Yemen – A Rival to al-Qaeda?."

คาบสมุทรอาระเบียต้องรีบบอกปิดความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว⁸⁵ อย่างไรก็ตาม ทั้งกลุ่มรัฐอิสลามและกลุ่มกบฏฮูตียังมีซาอุดีอาระเบียเป็นศัตรูร่วมกัน โดยกลุ่มรัฐอิสลามมองว่า ซาอุดีอาระเบียไม่เหมาะสมที่ปกป้องสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อิสลาม⁸⁶

การโจมตีมีสยิดชีอะห์ในเยเมนอาจส่งผลกระทบในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ทำให้กลุ่มรัฐอิสลามต้องเปลี่ยนเป้าหมายโจมตีไปยังรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีเพื่อป้องกันการสูญเสียมวลชน เช่น การระเบิดฆ่าตัวตายที่โรงแรมอัลก้อร์ (al-Qasr) ในวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นทำเนียบชั่วคราวของประธานาธิบดีฮาดี⁸⁷ การลอบวางระเบิดด้วยรถยนต์โจมตีผู้ว่าราชการจังหวัดเอเดนในวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 2015⁸⁸ และการระเบิดฆ่าตัวตายที่ศูนย์เกณฑ์ทหารกองประจำการทหารบกในวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 2016 ซึ่งมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 61 คน⁸⁹

ทั้งนี้บทวิเคราะห์เรื่อง The Failing Islamic State Within The Failed State of Yemen ของ Elisabeth Kendall ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามจาก Oxford University ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้กลุ่มรัฐอิสลามยังไม่มีศักยภาพเทียบเท่ากับกลุ่มอื่น ๆ ในเยเมนทั้งหมด 4 ปัจจัย⁹⁰ ได้แก่ 1) กลุ่มรัฐอิสลามมีลักษณะปฏิบัติการที่รุนแรงโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนเยเมน 2) กลุ่มคู่แข่งอย่างกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียสามารถแสวงประโยชน์จากสภาวะสุญญากาศด้านความมั่นคงได้อย่างรวดเร็วกว่ากลุ่มรัฐอิสลาม โดยขยายบทบาทไปทางฝั่งตะวันออกและยึดครองเมืองมุกัลลา ซึ่งเป็นเมืองชายฝั่งด้านตะวันออกที่สำคัญได้ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 อีกทั้งกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียยังเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจของกลุ่มเยาวชนมากกว่ากลุ่มรัฐอิสลาม 3) กลุ่มรัฐอิสลามไม่สามารถผสมผสานกลมกลืนกับชุมชนหรือชนเผ่าท้องถิ่นเยเมนได้ กล่าวคือกลุ่มรัฐอิสลามแม้สามารถประชิดเขตแดนของกลุ่มกบฏฮูตีที่จังหวัดอัลบัยฎอ์ (al Bayda) ได้แล้วแต่ยังไม่ได้รับ

⁸⁵ Thomas Joscelyn, "Analysis: Why AQAP quickly denied any connection to mosque attacks," *Foundation for Defense of Democracies*, no. March 20, 2015, <https://www.longwarjournal.org/archives/2015/03/analysis-why-aqap-quickly-denied-any-connection-to-mosque-attacks.php>.

⁸⁶ Clausen, "Islamic State in Yemen – A Rival to al-Qaeda?."

⁸⁷ Nash Jenkins, "Blasts Strike Yemeni Hotel Used by Prime Minister as Government Headquarters," *Time*, October 6, 2015, <https://time.com/4062427/yemen-aden-al-qasr-attack/>.

⁸⁸ "Yemen conflict: Governor of Aden killed in Islamic State attack," *BBC*, December 6, 2015, Middle East, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35019302>.

⁸⁹ Asa Fitch and Mohammed al-Kibsi, "Yemen Suicide Attack Claimed by Islamic State Kills at Least 61 People," *Wall Street Journal* (August 29, 2016), <https://www.wsj.com/articles/yemen-car-bomb-kills-25-pro-government-soldiers-1472458150>.

⁹⁰ Kendall, "The Failing Islamic State Within The Failed State of Yemen."

การสนับสนุนจากชนเผ่าท้องถิ่น และ 4) ผู้นำกลุ่มรัฐอิสลามมีบุคลิกเย่อหยิ่ง ซ้ำสั่ง และไม่ให้เกียรติผู้อื่น ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่ม เห็นได้จากจดหมายเปิดผนึกของสมาชิกกลุ่มรัฐอิสลามในเยเมนจำนวน 70 คน ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามการภายใต้การบังคับบัญชาของอาบู บิลา อัลฮาบิ (Abu Bilal al-Harbi)

สภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

สภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้เกิดจากการรวมกลุ่มกันของผู้นำในพื้นที่ภาคใต้ของเยเมนที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนเยเมนใต้ให้มีสถานะเหมือนก่อนเหตุการณ์รวมชาติเยเมน ค.ศ. 1990⁹¹ ซึ่งสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ใช้โอกาสจากปัญหาความขัดแย้งที่ประชาชนเยเมนไม่รู้สึกรู้สึเป็นเยเมนเดียวกันได้เข้ามาสนับสนุนผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคใต้ของเยเมน⁹² โดยเฉพาะการสนับสนุนพลตรี อัยดะรูส อัล-ซุบัยดี (Aidaros al-Zubaidi) อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเอเดน จนสร้างความไม่ไว้วางใจให้ประธานาธิบดีฮาดีและถูกประธานาธิบดีฮาดีปลดจากตำแหน่งในเวลาต่อมา ซึ่งพลตรี อัยดะรูส อัล-ซุบัยดี ตอบโต้กลับด้วยการรวบรวมผู้นำพร้อมประชาชนเยเมนในหลายพื้นที่ภาคใต้ของเยเมนและจัดตั้งสภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ขึ้นสำเร็จในวันที่ 11 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 วัตถุประสงค์ของสภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้เพื่อแบ่งแยกเยเมนใต้ให้เป็นเอกราชและต่อต้านกลุ่มกบฏฮูตีส์ ดังนั้นการทำงานร่วมกันระหว่างสภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้กับประธานาธิบดีฮาดีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 จึงอยู่ในสภาวะบาดหมางกัน แต่ยังสามารถทำงานร่วมกันได้ภายใต้อิทธิพลของซาอุดีอาระเบียและเป้าหมายเพื่อต่อต้านกลุ่มกบฏฮูตีส์

ทั้งนี้ แม้รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีจะหนีภัยการเมืองด้วยข้อหาเรื่องการฉ้อราษฎร์บังหลวงมาพลัดถิ่นในจังหวัดเอเดนแล้วก็ตาม แต่รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีก็ยังมีพฤติกรรมการฉ้อราษฎร์บังหลวงเช่นเดิมและเป็นโอกาสให้ฝ่ายอื่นสามารถอ้างความชอบธรรมเพื่อเข้ามาบริหารกิจการแทนที่รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี ซึ่งสภากการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้กล่าวหาว่ารัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีว่ามีปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง⁹³ และได้ปิดล้อมทำเนียบประธานาธิบดีฮาดีในจังหวัดเอเดนรวมทั้งสถานที่

⁹¹ Raiman al-Hamdani and Helen Lackner, *War an pieces political divides in southern Yemen*, European Council on Foreign Relations (2020), <http://www.jstor.org/stable/resrep21653>.

⁹² "Banished Aden governor forms independent "South Yemen" council," *The New Arab*, 2017, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2017/5/11/governor-turned-president-adens-al-zubaidi-announces-council-to-govern-south-yemen>.

⁹³ "Yemen separatists surround presidential palace in Aden," *The Guardian*, January 30, 2018, Middle East, <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/30/yemens-saudi-backed-government-to-flee-from-aden>.

ราชการอื่น เพื่อขับไล่อำนาจประธานาธิบดีที่บริหารประเทศล้มเหลว อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ในวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 2018⁹⁴ โดยสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้จะมีอำนาจจัดตั้งกองกำลังในเยเมนได้มากขึ้นแต่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลประธานาธิบดีชาติ

ความบาดหมางระหว่างสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้กับรัฐบาลประธานาธิบดีชาติปะทุขึ้นมาในวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2019 เพราะกลุ่มกบฏฮูตีซึ่งขึ้นนำรัฐสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ในจังหวัดเอเดน ทำให้พลจัตวา มุนีร์ มะห์มูด อะห์มัด อัลมะซาลี (Munir Mahmoud Ahmad al-Mashali) หรือนามแฝง Abu Yamama นายทหารคนสำคัญและกำลังพลของสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก⁹⁵ และสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ได้กล่าวหาพรรคอัล-อิสละฮ์ หนึ่งในพรรคร่วมรัฐบาลที่มีบทบาทสำคัญในรัฐบาลประธานาธิบดีชาติว่าให้การสนับสนุนกลุ่มกบฏฮูตีในเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้กับรัฐบาลประธานาธิบดีชาติย่ำแย่ลง ต่อมาในวันที่ 10 สิงหาคม ค.ศ. 2019 สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ทำรัฐประหารรัฐบาลประธานาธิบดีชาติที่จังหวัดเอเดนจนต้องลี้ภัยไปกรุงริยาดในวันต่อมา⁹⁶ เพื่อล้างแค้นให้กับพลจัตวาอัลมะซาลีที่เสียชีวิต ขณะเดียวกันรัฐบาลประธานาธิบดีชาติก็กล่าวหาสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ในฐานะผู้สนับสนุนสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้เช่นกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มรัฐอิสลามและกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียด้วย แต่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ก็ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อข้อกล่าวหาดังกล่าว⁹⁷

อย่างไรก็ตาม สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ไม่ใช่แค่ตัวแสดงเดียวที่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์อยู่เบื้องหลัง แต่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ยังเป็นตัวแสดงที่เป็นรัฐที่ร่วมกองกำลังผสมที่นำโดยซาอุดีอาระเบียอีกด้วย โดยสามารถปฏิบัติการยึดท่าเรือและสนามบินในจังหวัดอัลฮุไดดะห์ (Al-Hodeidah) คืนจากการยึดครองของกลุ่มกบฏฮูตีได้สำเร็จในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2018 และ

⁹⁴ Peter Cialone Miranda Morton, Theresa Fellner, Gulf of Aden Security Review, Critical Threats (January 31, 2018), <https://www.criticalthreats.org/briefs/gulf-of-aden-security-review/gulf-of-aden-security-review-january-31-2018>.

⁹⁵ Kareem Fahim and Ali Al-Mujahed, "Missile fired by Yemen rebels kills dozens of soldiers in port city of Aden" *Washington Post*, August 1, 2019, https://www.washingtonpost.com/world/missile-fired-by-yemen-rebels-kills-dozens-of-soldiers-in-port-city-of-aden/2019/08/01/0f1412fc-b433-11e9-acc8-1d847bacca73_story.html.

⁹⁶ "Yemen conflict: Southern separatists seize control of Aden," *BBC*, August 11, 2019, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-49308199>.

⁹⁷ Ahmed Asmar, "Yemeni minister accuses UAE of Daesh, Qaeda links," *Anadolu Agency*, September 18, 2019, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/yemeni-minister-accuses-uae-of-daesh-qaeda-links/1587397>.

จัดทำเส้นทางเดินเรือเชื่อมระหว่างกรุงอาบูดาบีและเมืองญิซันกับท่าเรืออัลฮุไดดะห์⁹⁸ สาเหตุที่ต้องยึดจังหวัดอัลฮุไดดะห์เพราะถูกใช้เป็นสถานที่ขนส่งอาวุธจากอิหร่านไปให้กลุ่มกบฏฮูตี⁹⁹

ตัวแสดงที่กล่าวมาไม่ใช่ตัวแสดงทั้งหมดในเยเมน แต่เป็นตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในเยเมนระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 ที่ทั้งซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์เข้ามามีบทบาทในเยเมน โดยร่วมกันสนับสนุนรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีด้วยวัตถุประสงค์เพื่อขับไล่กลุ่มกบฏฮูตีออกจากกรุงซানাเพราะมองว่าอิหร่านแอบให้การสนับสนุนกลุ่มกบฏฮูตีจนสามารถยึดครองกรุงซানাและพื้นที่อื่นในภาคเหนือ ในขณะที่เดียวกันภายใต้สภาวะไร้ระเบียบที่เยเมนเผชิญอยู่ ก็เป็นโอกาสให้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐอีกสองกลุ่มอาศัยความไม่มั่นคงภายในประเทศสามารถเคลื่อนไหวได้สะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียและกลุ่มรัฐอิสลามที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดที่โจมตีทุกกลุ่มเป้าหมาย แม้การโจมตีบางครั้งจะถูกมองว่าเป็นเครื่องมือให้ฝ่ายรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีก็ตาม ทั้งนี้ภายใต้ความร่วมมือของซาอุดีอาระเบียยังปรากฏความขัดแย้งภายในระหว่างรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีที่ซาอุดีอาระเบียสนับสนุนกับสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ ซึ่งเป็นอีกตัวแสดงหนึ่งที่ไม่ใช่รัฐที่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์สนับสนุน ถือเป็นความท้าทายของซาอุดีอาระเบียที่จะประคับประคองเสถียรภาพ เอกภาพ และทิศทางให้ดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างไร เพราะฝ่ายรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีก็เป็นรัฐบาลอันชอบธรรมและมีความสัมพันธ์อันดี ส่วนฝ่ายสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ที่สนับสนุนสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ ก็เป็นพันธมิตรที่ร่วมส่งทรัพยากรต่าง ๆ เข้ามาช่วยขับไล่กลุ่มกบฏฮูตีในฐานะตัวแทนอิหร่านด้วย ในปัจจุบันสถานการณ์ความขัดแย้งในเยเมนยังไม่มีแนวโน้มจะยุติลงเพราะทุกตัวแสดงมีศักยภาพเพียงพอที่จะสร้างความไม่มั่นคงขึ้นในเยเมนได้ทุกโอกาส

⁹⁸ "พันธมิตรซาอุดี-ฮูตีสู้รบตบเคาะชิงเมืองท่าเยเมน," *เดลินิวส์*, 14 มิถุนายน 2561, <https://www.dailynews.co.th/foreign/649170>.

⁹⁹ "Yemen war: Houthi withdrawal from Hudaydah as planned - UN," *BBC*, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48245803>.

บทที่ 4

ซาอุดีอาระเบียกับปัญหาความขัดแย้งในเยเมน

สถานการณ์ในเยเมนระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 เต็มไปด้วยความขัดแย้งทั้งที่เป็นรัฐและไม่ใช่รัฐ ซึ่งทุกตัวแสดงมีศักยภาพพอที่จะโจมตีผลประโยชน์ของซาอุดีอาระเบียได้ อีกทั้งยังมีเขตอิทธิพลและกองกำลังเป็นของตัวเอง ซาอุดีอาระเบียได้สนับสนุนรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีมาโดยตลอดซึ่งถือเป็นตัวแทนของซาอุดีอาระเบียในเยเมน แต่ซาอุดีอาระเบียต้องเผชิญการทำทลายอำนาจในเยเมนจากตัวแสดงทั้งหมดจำนวน 6 ตัวแสดง ได้แก่ กลุ่มกบฏฮูตีส์ กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย กลุ่มรัฐอิสลาม สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ อิหร่าน และสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีอิทธิพลในเยเมนจากอำนาจประธานาธิบดีฮาดีซึ่งเป็นการทำทลายอำนาจซาอุดีอาระเบียที่คอยสนับสนุนประธานาธิบดีด้วย ซาอุดีอาระเบียจึงไม่อาจปล่อยให้กลุ่มหรือรัฐใดเข้ามาขยายอิทธิพลในเยเมนได้ เพราะเยเมนเป็นพื้นที่สำคัญในด้านภูมิรัฐศาสตร์ซึ่งเปรียบเสมือนหลังบ้านของซาอุดีอาระเบีย โดยดินแดนเยเมนถูกใช้เป็นพื้นที่โจมตีต่อผลประโยชน์ในดินแดนซาอุดีอาระเบียได้ โดยเฉพาะกลุ่มกบฏฮูตีส์ที่สามารถโจมตีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของซาอุดีอาระเบีย ได้แก่ สนามบิน โรงผลิตน้ำจืด และโรงกลั่นน้ำมัน อีกทั้งเยเมนยังมีพื้นที่ติดกับช่องแคบ บาบ-มันเดบ (Bab el-Mandeb) ซึ่งเป็นเส้นทางการเดินเรือที่สำคัญต่อความมั่นคงด้านน้ำมันของซาอุดีอาระเบีย

กลุ่มความขัดแย้งในเยเมนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มสนับสนุนประธานาธิบดีฮาดี ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีอิทธิพลในเยเมนใต้ 2) กลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดี ได้แก่ กลุ่มกบฏฮูตีส์ และอิหร่าน และ 3) กลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ได้แก่ กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย และกลุ่มรัฐอิสลาม โดยทุกกลุ่มมีเป้าหมายต้องการขยายอิทธิพลในเยเมนให้มากที่สุด แต่มีซาอุดีอาระเบียเป็นอุปสรรคในการขยายอิทธิพลเพราะซาอุดีอาระเบียไม่สามารถละทิ้งเยเมนให้ตกเป็นเขตอิทธิพลของกลุ่มใดได้จึงเข้ามาขยายเขตอิทธิพลในระยะเวลาหลายทศวรรษ ดังนั้น แต่ละกลุ่มจึงอาจมีซาอุดีอาระเบียเป็นเป้าหมายร่วมกันในบางครั้ง แต่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจะไม่มีความเป็นพันธมิตรหรือศัตรูกันยาวนาน ในปัจจุบันกลุ่มที่มีศักยภาพมากที่สุดที่สามารถสร้างภัยคุกคามให้กับซาอุดีอาระเบียได้คือกลุ่มกบฏฮูตีส์ ตั้งแต่เหตุการณ์กลุ่มกบฏฮูตีส์เข้าควบคุมกรุงซานาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2014¹⁰⁰ ขับไล่รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี

¹⁰⁰ "How Yemen's capital Sanaa was seized by Houthi rebels," *BBC*, September 27, 2014, <https://www.bbc.com/news/world-29380668>.

ได้สำเร็จใน ค.ศ.2015¹⁰¹ กลุ่มกบฏฮูตีสามารถขยายอิทธิพลจนมีสถานะเทียบเท่ารัฐบาลเพราะเป็น
คู่แข่งจากรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี

ประเด็นที่น่าสนใจที่เกี่ยวกับนโยบายซาอุดีอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมนระหว่าง
ค.ศ. 2018 – 2019 ได้แก่ 1) การตอบโต้ของซาอุดีอาระเบียต่อกลุ่มสนับสนุนประธานาธิบดีฮาดี
โดยเฉพาะสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ทั้งที่เป็นพันธมิตรของ
ซาอุดีอาระเบียในเยเมน 2) ซาอุดีอาระเบียเปลี่ยนท่าทีให้โอนอ่อนต่อกลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดี
หรือกลุ่มกบฏฮูตีอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนนับตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการ “Decisive Storm” และ
3) ซาอุดีอาระเบียยังคงท่าทีที่แข็งกร้าวต่อกลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายในเยเมน
ทั้งกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียและกลุ่มรัฐอิสลาม ซึ่งทุกประเด็นข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า
ซาอุดีอาระเบียพร้อมจะเข้าไปแทรกแซงในเยเมน เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มหรือรัฐใดขยายอิทธิพลแข่งกับ
ซาอุดีอาระเบียในเยเมน

ซาอุดีอาระเบียกับกลุ่มสนับสนุนประธานาธิบดี

เหตุการณ์ไม่คาดคิดที่สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ซึ่งเป็นกลุ่มสนับสนุนประธานาธิบดีฮาดี
เกิดการแข็งข้อต่อประธานาธิบดีฮาดี เป็นเหตุการณ์สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของทั้งรัฐบาล
ประธานาธิบดีฮาดีและซาอุดีอาระเบียด้วย ซาอุดีอาระเบียได้จัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่าง
ประธานาธิบดีฮาดีกับสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ที่สะสมความบาดหมางกันจากกรณี
ประธานาธิบดีฮาดีสั่งปลดผู้นำสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ในขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการ
จังหวัดเอเดน เพราะผู้นำสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐอาหรับ
เอมิเรตส์ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กลุ่มกบฏฮูตียึดครองกรุงซานาสำเร็จ ทำให้ประธานาธิบดีฮาดี
ไปจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวในจังหวัดเอเดนและต้องทำงานร่วมกับสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ภายใต้
อิทธิพลของซาอุดีอาระเบีย การทำงานร่วมกันจึงเต็มไปด้วยความไม่ไว้วางใจกัน สำหรับสหรัฐอาหรับ
เอมิเรตส์ในฐานะผู้อุปถัมภ์สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ยอมลดบทบาทของตัวเองลงโดยถอน
กองกำลังออกจากท่าเรือในจังหวัดฮุไดดะห์¹⁰² เพื่อทำให้เกิดสันติภาพตามเจตนารมณ์ของข้อตกลงใน
กรุงสต็อกโฮล์ม ค.ศ. 2018 แต่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ยังคงกองกำลังในนามของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

¹⁰¹ "President Hadi leaves Yemen as Saudi-led raids continue," *BBC*, March 27, 2015, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-32078817>.

¹⁰² Patrick Wintour and Bethan McKernan, "Yemen: UAE confirms withdrawal from port city of Hodeidah," *The Guardian*, July 9, 2019, <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/09/yemen-uae-confirms-withdrawal-from-port-city-of-hodeidah>.

ไว้ในเยเมน เพื่อปราบปรามกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียและกลุ่มรัฐอิสลาม รวมทั้งยังร่วมมือกับซาอุดีอาระเบียในการฟื้นฟูอำนาจของประธานาธิบดีฮาดี ซึ่งเท่ากับว่าสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มีบทบาทในเยเมน 2 บทบาท คือ เป็นผู้สนับสนุนประธานาธิบดีฮาดีภายใต้ความร่วมมือกับซาอุดีอาระเบีย และผู้ต่อต้านประธานาธิบดีฮาดีผ่านการสนับสนุนสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งได้ถึงจุดแตกหัก เมื่อสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ทำรัฐประหารรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีในจังหวัดเอเดนในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2019 โดยสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ระบุว่าพรรคอัล-อิศละฮ์ที่เป็นพรรคร่วมของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี มีส่วนช่วยกลุ่มกบฏฮูตีส์โจมตีฐานทัพของสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ การทำรัฐประหารครั้งนี้ถือเป็นการทำรัฐประหารซาอุดีอาระเบียเช่นกัน เพราะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีที่มีซาอุดีอาระเบียสนับสนุน ดังนั้น สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการขยายอิทธิพลซาอุดีอาระเบียในเยเมนที่ไม่อาจมองข้ามได้ ซึ่งสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ยืนยันจะไม่ถอนกองกำลังออกจากจังหวัดเอเดน พร้อมตั้งเงื่อนไขให้ซาอุดีอาระเบียขับไล่พรรคอัล-อิศละฮ์ออกจากตอนใต้ของเยเมนทั้งหมด¹⁰³

สาเหตุที่ทำให้สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์เข้ามาเกี่ยวข้องกับเยเมนคือเพื่อต้องการขยายผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจเพราะเยเมนได้มีปริมาณน้ำมันสำรองประมาณ 5,000 ล้านบาร์เรล¹⁰⁴ ซึ่งเทียบเท่ากับปริมาณน้ำมันสำรองของอียิปต์ และทางภูมิรัฐศาสตร์ทางตอนใต้ของเยเมนที่มีช่องแคบ บับ แอล-มันเดบ ที่มีความสำคัญในด้านความมั่นคงทางพลังงานเพราะมีการขนส่งน้ำมันผ่านช่องแคบประมาณวันละ 6.2 ล้านบาร์เรล¹⁰⁵ สำหรับวิธีการที่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ใช้คือการสนับสนุนผู้นำกองกำลังแบ่งแยกดินแดนใต้ อุปถัมภ์ผู้นำท้องถิ่น รวมทั้งเข้าควบคุมโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน แหล่งน้ำมัน และท่าเรือพาณิชย์ที่สำคัญ¹⁰⁶

ซาอุดีอาระเบียได้เรียกทั้งประธานาธิบดีฮาดีและสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ให้มาหารือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในกรุงริยาดจนประสบผลสำเร็จเป็นข้อตกลงกรุงริยาดใน

¹⁰³ Guy Faulconbridge, "Southern Yemeni separatists tell Saudi Arabia: evict Islah or lose the war," *Reuters* (London), August 14, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-south-idUSKCN1V417X>.

¹⁰⁴ South Yemen's Oil Resources: The Chimera of Wealth, (Central Intelligence Agency).

¹⁰⁵ Justine Barden, The Bab el-Mandeb Strait is a strategic route for oil and natural gas shipments, (U.S. Energy Information Administration, 2019).

¹⁰⁶ "Yemen's Houthis – and why they're not simply a proxy of Iran," *The Conversation*, updated September 19, 2019, <https://theconversation.com/yemens-houthis-and-why-theyre-not-simply-a-proxy-of-iran-123708>.

วันที่ 5 พฤศจิกายน ค.ศ. 2019¹⁰⁷ โดยมีเจ้าชายโมฮัมเหม็ด บิน ซัลมาน มกุฎราชกุมารแห่งซาอุดีอาระเบียกับเจ้าชายโมฮัมเหม็ด บิน ซาเยด อัล-นาห์ยัน (Mohammed bin Zayed al-Nahyan) มกุฎราชกุมารแห่งกรุงอาบูดาบีในนามสหราชอาณาจักรร่วมเป็นพยานในการหารือ ข้อเสนอของข้อตกลงกรุงริยาดคือการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองในเยเมนใหม่ทั้งระดับรัฐมนตรีและผู้ปกครองแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะตำแหน่งด้านความมั่นคงที่เพิ่มบทบาทให้สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้มากขึ้น ซึ่งในทางพฤตินัยนั้นเจ้าชายทั้งสองเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและเป็นผู้ขัดแย้งตัวจริงในเยเมน

ซาอุดีอาระเบียกับกลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดิ

หลังจากเหตุการณ์กลุ่มกบฏฮูตีสามารถผลักดันประธานาธิบดีฮาดิออกจากกรุงซานาได้สำเร็จใน ค.ศ. 2015 ซาอุดีอาระเบียเริ่มต้นด้วยการนำกองกำลังผสมพร้อมด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยโจมตีกลุ่มกบฏฮูตีภายใต้ปฏิบัติการชื่อ “Decisive Storm” ขับไล่กลุ่มกบฏฮูตีออกจากกรงยึดครองกรุงซานาในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2015¹⁰⁸ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ วัตถุประสงค์ของการตอบโต้กลุ่มกบฏฮูตีของซาอุดีอาระเบียไม่ได้เพื่อสร้างเสถียรภาพในเยเมน แต่เพื่อปกป้องผู้ศรัทธาของซาอุดีอาระเบียที่กำลังเผชิญหน้ากับการขยายอิทธิพลในภูมิภาคของอิหร่าน¹⁰⁹ ซาอุดีอาระเบียจึงดำเนินนโยบายแข็งกร้าวด้วยการโจมตีเยเมนทั้งทางบกและอากาศอย่างต่อเนื่อง พื้นที่โจมตีในช่วงแรกอยู่ในบริเวณตอนเหนือของเยเมนซึ่งเป็นฐานปฏิบัติการของกลุ่มกบฏฮูตี แต่ในเวลาต่อมาซาอุดีอาระเบียขยายพื้นที่การโจมตีไปตอนใต้ของเยเมนซึ่งเป็นพื้นที่ของกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย กลุ่มรัฐอิสลาม และสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ เพราะกลุ่มดังกล่าวพยายามอาศัยจังหวะความไม่สงบในเยเมนเพื่อต้องการมีอิทธิพลในตอนใต้ของเยเมนซึ่งเป็นพื้นที่ลี้ภัยของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดิ เหตุการณ์ความวุ่นวายในเยเมนทำให้มีจำนวนผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 91,600 คน¹¹⁰ ประชาชนเยเมนอย่างน้อย 12.2 ล้านคน หรือร้อยละ 80 ของประชากรเยเมนทั้งหมดต้องการ

¹⁰⁷ The Riyadh Agreement, (The Embassy of the Kingdom of Saudi Arabia in the United States of America, 2019).

¹⁰⁸ Dina al-Shibeeb, "Your guide to 'Operation Decisive Storm'," *Al Arabiya*, March 26, 2015, <https://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2015/03/26/Allies-back-Saudi-led-Decisive-Storm-op-in-Yemen-with-fighter-jets->.

¹⁰⁹ Nervana Mahmoud, "Any Vietnam in Yemen will not be Egypt's Vietnam," March 27, 2015, <https://nervana1.org/2015/03/27/any-vietnam-in-yemen-will-not-be-egypts-vietnam/>.

¹¹⁰ "เกือบ 100,000 ชีวิตสังเวยสงครามกลางเมืองในเยเมน," *เดลินิวส์*, 22 มิถุนายน 2562, <https://www.dailynews.co.th/foreign/716200>.

ความช่วยเหลือ¹¹¹ สถานะเยเมนกลายเป็นรัฐล้มเหลวเพราะรัฐบาลกลางไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ในเยเมนได้

แต่ในระหว่าง ค.ศ. 2018 - 2019 ท่าทีของซาอุดีอาระเบียเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะโอบอ้อมต่อกลุ่มกบฏฮูตีส์มากขึ้นเพราะซาอุดีอาระเบียสูญเสียพันธมิตรในเยเมนจาก 3 เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาความขัดแย้งในเยเมนกลายเป็นวิกฤตมนุษยธรรม 2) กรณีการลอบสังหารนายญะมาล คอชุกกี (Jamal Khashoggi) คอลัมนิสต์ชาวซาอุดีอาระเบียของหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ภายในสถานกงสุลใหญ่ที่เมืองอิสตันบูล ตุรกีในวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 2018 ซึ่งหน่วยข่าวกรองอังกฤษคาดว่าสาเหตุมาจากนายญะมาล คอชุกกีรู้ข้อมูลการใช้อาวุธเคมีของซาอุดีอาระเบียในเยเมน¹¹² และ 3) สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้เริ่มแข็งข้อจนก่อรัฐประหารรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2019 เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการใช้ความรุนแรงของซาอุดีอาระเบียที่ได้สร้างความเสียหายจำนวนมากและไม่สามารถแก้ไขปัญหาในเยเมนได้อย่างแท้จริง ทำให้ท่าทีพันธมิตรของซาอุดีอาระเบียเริ่มถอยห่างและไม่ต้องการร่วมรับผิดชอบต่อความเสียหายในเยเมน โดยสหรัฐอเมริกาได้ถอนทหารออกจากเยเมน¹¹³ และเรียกร้องให้ซาอุดีอาระเบียหยุดใช้ความรุนแรงแล้วเปลี่ยนมาใช้วิธีเจรจากับกลุ่มกบฏฮูตีส์¹¹⁴ ผลการสืบสวนของสำนักข่าวกรองกลางของสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency : CIA) บ่งชี้ว่าเจ้าชายโมฮัมเหม็ด บิน ซัลมาน (Mohammed bin Salman) มกุฎราชกุมารแห่งซาอุดีอาระเบียมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลอบสังหารนายญะมาล คอชุกกีซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดวิสัยและผิดประเพณีทางการทูตอย่างร้ายแรงที่ปฏิบัติการลับในอธิปไตยของประเทศอื่น¹¹⁵ อีกทั้งยุโรปยังร่วมกันงดขายอาวุธให้แก่ซาอุดีอาระเบียและชาติพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งในเยเมนด้วย¹¹⁶ เพื่อแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงแก้ไข

¹¹¹ Yemen crisis: What you need to know, (UNICEF).

¹¹² Macro Giannangeli, "Khashoggi BOMBHELL: Britain 'KNEW' of kidnap plot and BEGGED Saudi Arabia to abort plans," *Daily Express and Sunday Express*, October 29, 2018, World, <https://www.express.co.uk/news/world/1037378/Khashoggi-murder-news-saudi-arabia-chemical-weapons-use>.

¹¹³ "Senators vote to end US backing for Saudi war on Yemen," *BBC*, December 14, 2019, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46561520>.

¹¹⁴ "สหรัฐฯ เรียกร้อง 'หยุดยิง' ในเยเมน-เปิดเจรจาสันติภาพใน 30 วัน หลังพันธมิตรซาอุฯ ส่งทหารกว่าหมื่นนายเตรียมถล่มเมืองท่าไฮเดดา," *ผู้จัดการ*, 31 ตุลาคม 2561, <https://mgronline.com/around/detail/9610000108605>.

¹¹⁵ "ช็อกโลก 'ซีไอเอ' สรุปล 'มกุฎราชกุมารซาอุฯ' สั่งสายลับฆ่าโหดนักข่าวในสถานกงสุล," *ข่าวสด*, 17 พฤศจิกายน 2561, https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_1837785.

¹¹⁶ MEPs condemn attacks on civilians, including children, in Yemen, (European Parliament, 2018).

ปัญหาวิกฤตมนุษยธรรมในเยเมนที่ทวีความรุนแรงขึ้นแต่ไม่พาดพิงถึงกรณีการลอบสังหารนายญะมาล คอซุกญี

การสูญเสียพันธมิตรในเยเมนทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องเปลี่ยนไปใช้วิธีการเจรจาและให้ความช่วยเหลือเยเมนมากขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือและลดความขัดแย้งกันในระหว่าง ค.ศ. 2018 - 2019 โดยยอมให้รัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีลดสถานะรัฐบาลอันชอบธรรมของเยเมนลงเพื่อเปิดการเจรจากับกลุ่มกบฏฮูตีส์ จึงเปรียบเสมือนการยกสถานะกลุ่มกบฏฮูตีส์ให้มีสถานะเทียบเท่ารัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี โดยรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีเริ่มต้นแก้ไขปัญหาต่อกับกลุ่มกบฏฮูตีส์ โดยสามารถบรรลุข้อตกลงบางส่วนในกรุงสต็อกโฮล์ม สวีเดนได้ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2018 เพื่อเปิดให้บริการสนามบินกรุงซานาตามเดิม ส่วนท่าเรือในจังหวัดอัลฮุไดดะห์ยังอยู่ภายใต้การยึดครองของกลุ่มกบฏฮูตีส์¹¹⁷ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2019 ศูนย์ช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ด้านมนุษยธรรมของกษัตริย์ซัลมาน (KSRelief) ส่งแพทย์อาสาไปช่วยผ่าตัดหัวใจชาวเยเมนสำเร็จ 99 ครั้งในเมืองมุกัลลา¹¹⁸ และซาอุดีอาระเบียยังสนับสนุนเงินจำนวน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผ่านองค์การสหประชาชาติเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านมนุษยธรรมในเยเมน¹¹⁹

ถึงแม้ว่า ภายหลังจากการปรับแนวทางเป็นการเจรจาแล้วก็ตาม แต่ซาอุดีอาระเบียยังถูกกลุ่มกบฏฮูตีส์โจมตีด้วยกำลังทหารอย่างต่อเนื่องและไม่สนใจความพยายามของซาอุดีอาระเบียที่ปฏิบัติต่อเยเมน เป้าหมายการโจมตีส่วนใหญ่จะอยู่ในซาอุดีอาระเบีย โดยกลุ่มกบฏฮูตีส์ยิงขีปนาวุธ 2 ครั้งโจมตีเป้าหมายทหารซาอุดีอาระเบียในจังหวัดนัจญ์รอนบริเวณตอนใต้ของซาอุดีอาระเบียในวันที่ 29 ธันวาคม ค.ศ. 2018 แต่ถูกซาอุดีอาระเบียทำลายก่อน¹²⁰ ต่อมาในวันที่ 10 มกราคม ค.ศ. 2019 การโจมตีของกลุ่มกบฏฮูตีส์ประสบผลสำเร็จ สามารถโจมตีบุคคลสำคัญในขณะทำพิธีสวนสนามในจังหวัดละฮิจญ์บริเวณตอนใต้ของเยเมน ทำให้นายทหารระดับสูงของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีเสียชีวิตอย่างน้อย 5 ราย รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าหน่วยข่าวกรองเยเมน และเจ้าหน้าที่

¹¹⁷ "The War in Yemen: Distrust overshadows Yemen peace talks," (TRT World, 2018).

<https://www.trtworld.com/video/news-videos/the-war-in-yemen-distrust-overshadows-yemen-peace-talks/5c0b64bae3c0992f2763a02b>.

¹¹⁸ *KSRelief Concludes its Volunteer Medical Campaign for Pediatric Cardiac Patients in Mukalla*, KSRelief (2019), <https://www.kirelief.org/Pages/NewsDetails/0F2CEDC3-F65A-4BE0-AD77-617FC0ED0509>.

¹¹⁹ Saudi Arabia Donates an Additional USD \$500 Million to Yemen Humanitarian Response Plan, (SDRPY, 2019).

¹²⁰ "A Houthi ballistic missile, the 2nd in last 24 hours fired into Saudi Arabia, destroyed," *Debrief* (France), 29 December, 2018, <https://debrief.net/en/news-5693.html>.

อาวุธในกองทัพเยเมนบาดเจ็บจำนวนมาก¹²¹ การโจมตีในครั้งนี้ถือว่าไม่เคารพข้อตกลงที่เคยทำไว้ในกรุงสต็อกโฮล์ม และสองวันต่อมาในวันที่ 12 มกราคม ค.ศ. 2019 กลุ่มกบฏฮูตีส์กับกองกำลังรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีเกิดการปะทะกันในจังหวัดอัลฮุไดดะห์¹²² เพื่อแย่งชิงพื้นที่ในจังหวัดอัลฮุไดดะห์ เพราะมีท่าเรือสำคัญสำหรับขนส่งสิ่งของบรรเทาทุกข์และอาวุธ รวมทั้งซาอุดีอาระเบียยังพยายามกอบกู้จังหวัดทางตอนใต้และตะวันออกของเยเมนที่เป็นเขตอิทธิพลให้กลับมาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดี

ในกลาง ค.ศ. 2019 ศักยภาพของกลุ่มกบฏฮูตีส์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเพราะกลุ่มกบฏฮูตีส์มุ่งโจมตีเป้าหมายซาอุดีอาระเบียเป็นส่วนใหญ่ด้วยอาวุธทันสมัย โดยเฉพาะการยิงซีปนาวุธจากอากาศยานไร้คนขับที่เชื่อว่าได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน เช่น กรณีกลุ่มกบฏฮูตีส์โจมตีท่อส่งน้ำมันบริเวณทิศตะวันตกของกรุงริยาดในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 ผลการสืบสวนระบุว่า การโจมตีเกิดจากการยิงในระยะไกลกว่า 800 กิโลเมตรซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการระบุตำแหน่งเป้าหมายจากอิหร่าน¹²³ ต่อมาในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2019 กลุ่มกบฏฮูตีส์ใช้อากาศยานไร้คนขับติดอาวุธโจมตีสำเร็จอีกครั้งในสนามบินในจังหวัดญิซันและจังหวัดอาซีร์ (Asir) ของซาอุดีอาระเบีย และกรณีการโจมตีโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ของซาอุดีอาระเบียในเดือนกันยายน ค.ศ. 2019 ทำให้ราคามันน้ำโลกเพิ่มขึ้นจนสร้างความกังวลให้กับนานาชาติ ซึ่งต่อมากลุ่มกบฏฮูตีส์ออกมายอมรับและอ้างความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์โจมตีดังกล่าว¹²⁴ ทั้งนี้ ศักยภาพของกลุ่มกบฏฮูตีส์ที่เพิ่มขึ้นได้สร้างความตึงเครียดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียยิ่งขึ้น ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องช่วยเหลือซาอุดีอาระเบียในการรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันเพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้กระทบต่อเศรษฐกิจของซาอุดีอาระเบีย¹²⁵ ผลลัพธ์ของการถูกโจมตีทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องขอสงบศึกกับกลุ่มกบฏฮูตีส์อีกครั้ง ด้วยการเปิดการ

¹²¹ Mohammed al-Kibsi, "Houthi drone targets senior Yemeni officers, kills five soldiers," *Al Jazeera*, Jan 19, 2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/1/10/houthi-drone-targets-senior-yemeni-officers-kills-five-soldiers>; al-Kibsi, "Houthi drone targets senior Yemeni officers, kills five soldiers."

¹²² "Clashes erupt in Yemen's Hodeidah despite truce," *Arabnews*, January 12, 2019, <https://www.arabnews.com/node/1434361/middle-east>.

¹²³ Alex Gatopoulos, "Houthi drone attacks in Saudi 'show new level of sophistication'," *Al Jazeera* 2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/5/15/houthi-drone-attacks-in-saudi-show-new-level-of-sophistication>.

¹²⁴ "Major Saudi Arabia oil facilities hit by Houthi drone strikes," *The Guardian*, September 14, 2019, <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/14/major-saudi-arabia-oil-facilities-hit-by-drone-strikes>.

¹²⁵ Palko Karasz Ben Hubbard, and Stanley Reed, "Two Major Saudi Oil Installations Hit by Drone Strike, and U.S. Blames Iran," *New York Times*, September 14, 2019, <https://www.nytimes.com/2019/09/14/world/middleeast/saudi-arabia-refineries-drone-attack.html>.

เจรจาสันติภาพกับกลุ่มกบฏฮูตีโดยมีโอมานเป็นคนกลาง ซึ่งการเจรจาจัดขึ้นในโอมานในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2019¹²⁶ ซึ่งเบื้องหลังการเจรจาสันติภาพครั้งนี้เกิดจากซาอุดีอาระเบียได้รับผลกระทบอย่างมากในเหตุการณ์โจมตีโรงกลั่นน้ำมันของซาอุดีอาระเบียในเดือนกันยายน ค.ศ. 2019 และซาอุดีอาระเบียอาจพิจารณาแล้วว่าศักยภาพของกลุ่มกบฏฮูตีสามารถโจมตีสถานที่สำคัญของซาอุดีอาระเบียได้อีกในอนาคต

ซาอุดีอาระเบียกับกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในเยเมน

นับตั้งแต่ ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา ซาอุดีอาระเบียได้ดำเนินนโยบายแข็งกร้าวต่อกลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดีและกลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในเยเมนอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบโต้กลุ่มกบฏฮูตีที่โค่นล้มรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีและปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย โดยซาอุดีอาระเบียได้ร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในการปราบปรามกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียซึ่งเป็นนโยบายดั้งเดิมของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่เหตุการณ์ 9/11 ที่จะปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในทุกพื้นที่ อีกทั้งกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียยังเป็นกลุ่มที่โจมตีผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง และถูกสหรัฐอเมริการะบุไว้ให้เป็นองค์กรก่อการร้ายสากลใน ค.ศ. 2010¹²⁷ ซึ่งสหรัฐอเมริกาและซาอุดีอาระเบียสามารถสังหารผู้นำคนสำคัญของกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียได้หลายคน¹²⁸ สำหรับมุมมองของซาอุดีอาระเบียต่อกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียถือว่าเป็นกลุ่มที่พยายามแย่งชิงพื้นที่เขตอิทธิพลบริเวณภาคใต้ของเยเมน สถานการณ์จึงบังคับให้ซาอุดีอาระเบียต้องดำเนินนโยบายแข็งกร้าวเพื่อแย่งชิงพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งซาอุดีอาระเบียอ้างความชอบธรรมในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายร่วมกับสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้เข้ามาฉวยโอกาสจากการปราบปรามกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียด้วย โดยใช้วิธีการให้เงินกับผู้นำกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียในหลายพื้นที่¹²⁹ ซึ่งวิธีการให้เงินโดยสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายเขตอิทธิพลในเยเมนที่ซาอุดีอาระเบียไม่ทันได้ระวัง เพราะสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์กำลังสะสมกองกำลังในเยเมนให้แปรพักตร์มาสนับสนุนสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

¹²⁶ Ahmed al-Haj and Maggie Michael, "Saudi Arabia, Yemen's Houthi rebels in indirect peace talks," *AP* (Sana), November 13, 2019, <https://apnews.com/article/cb393079f7be48d2951b3ae3f2d4361b>; Michael, "Saudi Arabia, Yemen's Houthi rebels in indirect peace talks."

¹²⁷ Country Reports on Terrorism 2017 - Foreign Terrorist Organizations: al-Qa'ida in the Arabian Peninsula, (United States Department of State, 2018).

¹²⁸ Trish Wilson and Lee Keath Maggie Michael, "AP Investigation: US allies, al-Qaida battle rebels in Yemen," *AP*, August 7, 2018.

¹²⁹ Maggie Michael, "AP Investigation: US allies, al-Qaida battle rebels in Yemen."

ขณะที่กลุ่มรัฐอิสลามไม่ประสบผลสำเร็จในการขยายอิทธิพลในเยเมนมากนัก เนื่องจากขาดแรงสนับสนุนจากประชาชนเยเมนเพราะแนวทางของกลุ่มรัฐอิสลามไม่สอดคล้องกับชาวเยเมน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบีย จึงทำให้กลุ่มรัฐอิสลามไม่มีศักยภาพพอที่จะต้านทานปฏิบัติการ Decisive Storm และถูกซาอุดีอาระเบียพร้อมด้วยชาติพันธมิตรปราบปรามอย่างหนัก และสามารถจับกุมผู้นำกลุ่มรัฐอิสลามในเยเมนได้สำเร็จ¹³⁰

อนึ่ง แม้ซาอุดีอาระเบียจะถูกทำทลายจากกลุ่มต่าง ๆ ทั้งอิหร่านผ่านการสนับสนุนกลุ่มกบฏฮูตีส์ สหราชอาณาจักรอิมิเรตส์ผ่านการสนับสนุนสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนได้ และกลุ่มก่อการร้ายในเยเมน แต่ผลลัพธ์ของการปรับท่าทีที่โอนอ่อนลงของซาอุดีอาระเบียทำให้ยังสามารถรักษาสถานะผู้นำในเยเมน คณะรัฐบาลประธานาธิบดีกลับไปบริหารราชการในจังหวัดเอเดน¹³¹ รวมทั้งกองกำลังของซาอุดีอาระเบียและชาติพันธมิตรยังรักษาเขตอิทธิพลในเยเมนต่อไปได้ ท่าทีโอนอ่อนของซาอุดีอาระเบียต่อกลุ่มกบฏฮูตีส์ไม่เคยเกิดขึ้นในช่วงหลังเหตุการณ์กลุ่มกบฏฮูตีส์ยึดครองกรุงซานาสำเร็จ ซึ่งซาอุดีอาระเบียไม่เคยยอมผ่อนปรนท่าทีแข็งกร้าวต่อปัญหาความขัดแย้งในเยเมน จนกระทั่งพันธมิตรของซาอุดีอาระเบียเริ่มแสดงความไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงของซาอุดีอาระเบียในเยเมน และจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้พันธมิตรของซาอุดีอาระเบียเริ่มถอนตัวคือการปฏิบัติการลอบสังหารในต่างประเทศของซาอุดีอาระเบีย ซึ่งหากเกิดขึ้นในเยเมนยังสามารถใช้ความชอบธรรมในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มกบฏได้ แต่ซาอุดีอาระเบียกลับขยายพื้นที่ปฏิบัติการไปในอาณาเขตของประเทศอื่นโดยไม่มีความชอบธรรม จึงทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องสูญเสียพันธมิตรและต้องเปลี่ยนแนวนโยบายเป็นโอนอ่อนต่อกลุ่มกบฏฮูตีส์ อีกทั้ง การเลือกดำเนินนโยบายโอนอ่อนเพื่อลดการเกิดสภาวะไร้ระเบียบยังช่วยลดโอกาสของกลุ่มอัลเคตาในคาบสมุทรอาระเบียกับกลุ่มรัฐอิสลามที่อาจแสวงประโยชน์และขยายอิทธิพลในตอนใต้ของเยเมน รวมทั้งลดการพึ่งพิงอิหร่านของกลุ่มกบฏฮูตีส์เช่นกัน ดังนั้น การตัดสินใจดำเนินนโยบายของซาอุดีอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมนระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 เป็นการตัดสินใจที่ประสบผลสำเร็จของซาอุดีอาระเบียที่สามารถลดการพึ่งพิงอิหร่านของกลุ่มกบฏฮูตีส์ลงได้ อย่างไรก็ตาม ซาอุดีอาระเบียยังต้องเผชิญความท้าทายในเยเมนต่อไปเพราะต้นตอความขัดแย้งในเยเมนที่ประชาชนไม่รู้สึกรับเยเมนเดียวกันยังมิได้รับการแก้ไข ทำให้มีความพยายามแบ่งแยกดินแดนเยเมนออกเป็นเยเมนเหนือกับเยเมนใต้เหมือนในอดีต

¹³⁰ "Saudi forces say they have captured leader of Yemen branch of Islamic State," *Reuters* (Dubai), June 25, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-isis-idUSKCN1TQ1TX>.

¹³¹ Maad al-Zikry and Isabel Debre, "Yemeni government back in Aden under deal with separatists," *AP* (Aden) 2019, <https://apnews.com/article/693839956984446497828b37101a2166>.

ซึ่งอดีตประธานาธิบดีเยเมนไต้อาลี เนเซอร์ มุฮัมหมัด (Ali Nasir Muhammad) ได้เสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งในเยเมนว่าควรแยกเป็นสองประเทศเพื่อยุติความขัดแย้งเพราะจะไม่มีกลุ่มใด สามารถปกครองเยเมนได้¹³²

---

¹³² Ali Nasir Muhammad, "Former president of South Yemen calls for political solution to war," interview by Saleh Baidhani, *The Arab Weekly*, October 14, 2018, <https://theArabweekly.com/former-president-south-yemen-calls-political-solution-war>.

บทที่ 5

บทสรุป

ความขัดแย้งในเยเมนมีสาเหตุจากหลายมิติ ทั้งด้านศาสนา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งในอดีตของเยเมนเคยแยกออกเป็นเยเมนเหนือกับเยเมนใต้ ก่อนจะรวมชาติกันสำเร็จใน ค.ศ. 1994 จนถึงปัจจุบัน แต่ความแตกต่างเกิดขึ้นเป็นระยะเวลานานจนทำให้ประชาชนเยเมนไม่รู้สึกเป็นเยเมนเดียวกันและมีความต้องการแยกตัวเป็นเอกราชในเยเมนใต้ อีกทั้งกระบวนการสร้างรัฐชาติเยเมนยังประสบปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงซึ่งสั่นคลอนความชอบธรรมของรัฐบาลเยเมนในการบริหารประเทศ ทำให้เยเมนประสบปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศและความไร้เสถียรภาพมาโดยตลอด

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเยเมนจะมีซาอุดีอาระเบียเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเสมอ เช่น กรณีซาอุดีอาระเบียสนับสนุนฝ่ายกษัตริย์นิยมในช่วงแรกก่อนจะเปลี่ยนไปสนับสนุนฝ่ายสาธารณรัฐในสงครามกลางเมืองในเยเมนเหนือใน ค.ศ. 1962-1970 กรณีการรวมชาติเยเมนใน ค.ศ. 1990 ซาอุดีอาระเบียเคยสร้างความปั่นป่วนเพื่อไม่ให้เกิดกระบวนการรวมชาติเยเมนแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และกรณีซาอุดีอาระเบียยังพยายามสร้างสถานการณ์อีกครั้งเพื่อปลดปล่อยเยเมนใต้ให้เป็นเอกราชจนเกิดสงครามกลางเมืองเยเมนใน ค.ศ. 1994 แต่โดนอดีตประธานาธิบดีซาเลห์ กวาดล้างตัวตนของซาอุดีอาระเบียในเยเมนจนหมดอำนาจไป

เหตุการณ์ 9/11 ใน ค.ศ. 2001 มีผลทำให้ความขัดแย้งในเยเมนเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น เยเมนมีตัวแสดงใหม่มีบทบาทเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย ทำให้สหรัฐอเมริกาแทรกแซงการเมืองในเยเมนซึ่งอ้างความชอบธรรมเพื่อปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายโดยมีซาอุดีอาระเบียร่วมด้วย เพราะซาอุดีอาระเบียวางบทบาทตัวเองในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเป็นผู้นำการปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย¹³³ ทั้งในแอลจีเรีย เอริเทรีย โอมาน ขณะเดียวกันกลุ่มกบฏหรือกลุ่มต่อต้านรัฐบาลบางประเทศก็ถูกซาอุดีอาระเบียจัดไว้เป็นกลุ่มก่อการร้ายด้วยเช่นกัน เช่น มาลี ชูตัน ตูร์กี เลบานอน ปาเลสไตน์ และเยเมน

¹³³ "Riyadh's Geopolitical Designs. Expanding Saudi Arabia's Sphere of Influence?," globalresearch, updated December 26, 2015, <https://www.globalresearch.ca/riyadhs-geopolitical-designs-expanding-saudi-arabias-sphere-of-influence/5497675>.

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ไร้ระเบียบยังก่อให้เกิดปรากฏการณ์อาหรับสปริงใน ค.ศ. 2011 ที่ประชาชนหลายประเทศรวมตัวกันขับไล่รัฐบาลที่ปกครองมาอย่างยาวนานและมีปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง เกิดเป็นกระแสต่อต้านรัฐบาลในภูมิภาคตะวันออกกลางรวมทั้งในเยเมนด้วย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดกลุ่มกบฏฮูตีส์ก้าวขึ้นมาอิทธิพลในพื้นที่ตอนเหนือของเยเมน แม้ภายหลังรัฐบาลอดีตประธานาธิบดีซาละห์จะยินยอมถ่ายโอนอำนาจไปให้ประธานาธิบดีฮาดีที่มีชาอูดีอาระเบียสนับสนุนแล้วก็ตาม แต่เยเมนยังต้องประสบกับปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีเช่นเคย อีกทั้งกลุ่มกบฏฮูตีส์ยังมีศักยภาพเพิ่มขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน ประกอบกับความอ่อนแอของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีกำลังประสบปัญหาภายในพรรคร่วมรัฐบาลที่บาดหมางกันมากขึ้น กลุ่มกบฏฮูตีส์จึงใช้โอกาสนี้ผลักดันประธานาธิบดีฮาดีออกจากกรุงซานาสำเร็จใน ค.ศ. 2015 นอกจากนี้ สภาพไร้ระเบียบในเยเมนยังเปิดโอกาสให้ตัวแสดงใหม่เข้ามาในเยเมน ได้แก่ กลุ่มรัฐอิสลามได้ขยายพื้นที่ปฏิบัติการในเยเมน และสถานการณ์เปลี่ยนผ่านในเยเมนได้รวบรวมความต้องการแบ่งแยกดินแดนเพื่อปลดปล่อยพื้นที่ในเยเมนใต้โดยมีสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์สนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรและการพัฒนาศักยภาพกองกำลัง แต่ในช่วงแรกสถานการณ์เปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ยังไม่เป็นภัยคุกคามต่อชาอูดีอาระเบียเพราะมีเป้าหมายร่วมกันขับไล่กลุ่มกบฏฮูตีส์ออกจากกรุงซานา

ในตอนแรก ชาอูดีอาระเบียได้ใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเยเมนโดยอ้างความชอบธรรมเพื่อปราบปรามกลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดีและกลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ได้แก่ กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบีย กลุ่มรัฐอิสลาม และกลุ่มกบฏฮูตีส์ที่ทำลายอิทธิพลของชาอูดีอาระเบียในเยเมน ผลลัพธ์ของการปราบปรามได้สร้างความเสียหายต่อเยเมนเป็นอย่างมากในระหว่าง ค.ศ. 2015 – 2018 ประชาชนเยเมนเสียชีวิตเกือบหนึ่งแสนคน และจำนวนมากกว่าสิบล้านคนยังรอคอยความช่วยเหลือ ซึ่งรัฐบาลเยเมนในขณะนั้นได้กลายเป็นรัฐล้มเหลวที่ไม่สามารถปกครองเยเมนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวด้วยการใช้กองกำลังทหารของชาอูดีอาระเบียเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ไม่ทำให้ชาอูดีอาระเบียรักษาสถานะผู้นำในเยเมนได้ พันธมิตรจากชาติตะวันตกเริ่มมีท่าทีออกห่างจากชาอูดีอาระเบียเพราะไม่ยอมรับรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในเยเมน และต้องการแสดงจุดยืนไม่สนับสนุนชาอูดีอาระเบียที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลอบสังหารนายญะมาล คอซุกญี คอลัมนิสต์ชาวชาอูดีอาระเบียในสถานกงสุลใหญ่ที่เมืองอิสตันบูล อีกทั้งยังเกิดการแข็งข้อกันในฝ่ายสนับสนุนประธานาธิบดีฮาดีโดยเฉพาะสถานการณ์เปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ที่เรียกร้องอำนาจปกครองตนเองในพื้นที่ตอนใต้ของเยเมน ชาอูดีอาระเบียจึง

เปลี่ยนนโยบายด้วยท่าทีที่โอนอ่อนต่อเยเมนมากขึ้นในระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 โดยเปิดการเจรจากับทั้งกลุ่มกบฏฮูตีและสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ ซึ่งเป็นตัวแสดงอีกสองกลุ่มที่มีศักยภาพจะทำหายอิทธิพลของซาอุดีอาระเบียเพราะมีรัฐสนับสนุน

กล่าวโดยสรุป ซาอุดีอาระเบียต้องเผชิญกับผู้ท้าทายอิทธิพลในเยเมนระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 จำนวนทั้งหมด 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มสนับสนุนประธานาธิบดีฮาดี ได้แก่ สภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้ที่มีสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์สนับสนุนซึ่งเคยร่วมกันปราบปรามกลุ่มกบฏฮูตีและกลุ่มก่อการร้ายในเยเมน เพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีให้สามารถกลับมาปกครองเยเมนได้ปกติ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสภาการเปลี่ยนผ่านในเยเมนใต้กลับกลายเป็นคู่แข่งอิทธิพลกับซาอุดีอาระเบียอีกตัวแสดงหนึ่งที่มีบทบาทมากขึ้นในเยเมน 2) กลุ่มต่อต้านประธานาธิบดีฮาดี ได้แก่ กลุ่มกบฏฮูตีที่มีอิหร่านสนับสนุนซึ่งเป็นคู่แข่งอิทธิพลในภูมิภาคตะวันออกกลางกันโดยตรงของซาอุดีอาระเบีย ทำให้ซาอุดีอาระเบียจำเป็นต้องทุ่มงบประมาณและทรัพยากรเพื่อป้องกันไม่ให้อิหร่านเข้ามาอิทธิพลเหนือพื้นที่เยเมนใต้ อย่างไรก็ตาม ซาอุดีอาระเบียยังได้เปรียบกว่าอิหร่านเพราะอิหร่านกำลังประสบอุปสรรคด้านการเงินซึ่งเป็นผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐอเมริกา ทำให้ไม่สามารถทำธุรกรรมการเงินได้อย่างคล่องตัว อีกทั้งเยเมนยังไม่ใช้พื้นที่ยุทธศาสตร์จำเป็นของอิหร่านที่ต้องรักษาไว้ และ 3) กลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ที่เกิดขึ้นจากความไร้ระเบียบท่ามกลางสถานการณ์การแข่งขันขยายอิทธิพลของสองมหาอำนาจแห่งภูมิภาคตะวันออกกลางระหว่างซาอุดีอาระเบียกับอิหร่านและความอ่อนแอของรัฐบาลประธานาธิบดีฮาดีที่ไม่สามารถรักษาเมืองหลวงไว้ได้ จึงเป็นโอกาสให้กลุ่มอัลเคดาในคาบสมุทรอาระเบียกับกลุ่มรัฐอิสลามซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายได้เลือกเยเมนเป็นพื้นที่ปลอดภัยสามารถใช้เป็นฐานปฏิบัติการโจมตีเป้าหมายในอาณาเขตซาอุดีอาระเบียและแย่งชิงเขตอิทธิพลบริเวณตะวันออกและตอนใต้ของเยเมนใต้ ซึ่งสร้างภัยคุกคามต่อซาอุดีอาระเบียให้เข้ามาปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายทั้งสองกลุ่ม ทั้งนี้ ไม่ว่าปัญหาความขัดแย้งในเยเมนจะมีตัวแสดงในลักษณะที่เป็นกลุ่มสนับสนุนรัฐบาล กลุ่มต่อต้านรัฐบาล กลุ่มกบฏ กลุ่มก่อการร้าย หรือพันธมิตรของซาอุดีอาระเบียจะเข้ามาดำเนินนโยบายในเยเมนอย่างไรก็ตาม ซาอุดีอาระเบียจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยทุกกรณีเพื่อรักษาเยเมนไว้เป็นเขตอิทธิพลของซาอุดีอาระเบียเสมอ ซึ่งผลลัพธ์ของนโยบายซาอุดีอาระเบียต่อความขัดแย้งในเยเมน ระหว่าง ค.ศ. 2018 – 2019 ทำให้ซาอุดีอาระเบียยังรักษาอิทธิพลในเยเมนไว้ได้ โดยมีบทบาทนำในการเจรจาระหว่างกลุ่มความขัดแย้งเพื่อแก้ไขปัญหา อีกทั้งซาอุดีอาระเบียสามารถกอบกู้ศักดิ์ศรีของซาอุดีอาระเบียที่กำลังเผชิญการขยายอิทธิพลของอิหร่านในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย โดยไม่ให้อิหร่านเข้ามาสร้างอิทธิพลเหนือพื้นที่ของเยเมนได้

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

"เกือบ 100,000 ชีวิตสังเวทสงครามกลางเมืองในเยเมน." เดลินิวส์, 22 มิถุนายน 2562.

<https://www.dailynews.co.th/foreign/716200>.

เหล็กงาม, ธนวรรณ. "ความสัมพันธ์จีน-เวียดนาม ก่อนและหลัง "สงครามสังฮอน" ค.ศ. 1979."

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

"แม่ทัพใหญ่เยเมนแปรพักตร์ร่วมซบไล่ 'ซาเลห์' พันเก้าอี้." ไทยรัฐ, 22 มีนาคม 2554.

<https://www.thairath.co.th/content/157934>.

"กบฏเยเมนบุกยึดเมืองเอเดน ตาย-เจ็บเกลื่อน." New18, สิงหาคม 2562.

<https://www.newtv.co.th/news/39624>.

"กบฏฮูตียิงมิสไซล์เข้าซาอุฯ ดับ 3 “กาชาดสากล” อพยพด่วนจากเมืองท่าเยเมน หนีระเบิดสงคราม - ยู

เอ็นเตื่อนด่วน พลเรือน 250,000 คนมีสิทธิ์เสียชีวิต." ผู้จัดการ, 10 มิถุนายน 2561.

จันทกลิน, ธนพล. "บทบาทของซาอุดีอาระเบียในวิกฤตการณ์เยเมนระหว่าง ค.ศ. 2015-2018." ปริญญา

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

"ซีอ็อกโลก 'ซีไอเอ' สรุปรูป 'มกุฎราชกุมารซาอุฯ' สั่งสายลับฆ่าโหดนักข่าวในสถานกงสุล." ข่าวสด, 17

พฤศจิกายน 2561. [https://www.khaosod.co.th/around-the-world-](https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_1837785)

[news/news_1837785](https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_1837785).

"ซาอุฯ-พันธมิตรระดมทหารปราบกบฏเยเมน." ต่างประเทศ, กรุงเทพธุรกิจ, 26 มีนาคม 2558.

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/641086>.

"ซาอุฯ นำทัพถล่มกบฏแบ่งแยกดินแดนเยเมน ใต้ 'รัฐประหาร'." ไทยโพสต์, 11 สิงหาคม 2562.

<https://www.thaipost.net/main/detail/43214>.

"ทรัมป์ยื่นฆ่าผู้นำอัล เคตาในคาบสมุทรอาระเบีย." ไทยรัฐ, 8 กุมภาพันธ์ 2563.

https://www.thairath.co.th/news/foreign/1766658?cx_testId=0&cx_testVariant=cx_0&cx_artPos=1#cxrecs_s.

บวร โทศรีแก้ว. "ใครโจมตีซาอุฯ? คู่กรณีรู้ที่อยู่แฉใจ!" ไทยรัฐ, 22 กันยายน 2562.

<https://www.thairath.co.th/news/foreign/1665593>.

"ปธน.เยเมนยอมลาออกภายใน 30วัน." คมชัดลึก, 24 เมษายน 2554.

<https://www.komchadluek.net/news/foreign/95549>.

"ปะทะเดือดในเยเมน คร่าอีก 26 ศพ - ยูเออีสั่ง "ปิดสถานทูต" ตามซาอุฯ." ผู้จัดการ, 14 กุมภาพันธ์

2558. <https://mgronline.com/around/detail/9580000018370>.

"พันธมิตรซาอุฯ-ฮูตีสู้รบดุเดือดชิงเมืองท่าเยเมน." เดลินิวส์, 14 มิถุนายน 2561.

<https://www.dailynews.co.th/foreign/649170>.

"สหรัฐฯ เรียกร้อง 'หยุดยิง' ในเยเมน-เปิดเจรจาสันติภาพใน 30 วัน หลังพันธมิตรซาอุฯ ส่งทหารกว่าหมื่นนายเตรียมถล่มเมืองท่าโฮเดดา." ผู้จัดการ, 31 ตุลาคม 2561.

<https://mgronline.com/around/detail/9610000108605>.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, 2563.

———. สาธารณรัฐเยเมน, 2563.

"อดีตผู้นำเยเมนถูกสังหารในเหตุสู้รบกลางเมืองหลวง." *BBC*, 5 ธันวาคม 2558.

<https://www.bbc.com/thai/international-42233212>.

อ่อนสนธิ, รัตพล. ""ความเป็นมาของกลุ่มรัฐอิสลาม" ก่อนที่จะกลายเป็นภัยคุกคามระดับโลก!", 12

สิงหาคม 2559. <https://www.voathai.com/a/isis-explainer-ro/3461468.html>.

เอกสารภาษาอังกฤษ

"1997 Parliamentary Election." PA-X Peace Agreement Database.

<https://www.peaceagreements.org/yemen-timeline>.

al-Hamdani, Raiman, and Helen Lackner. *War an Pieces Political Divides in Southern Yemen*. European Council on Foreign Relations (2020).

<http://www.jstor.org/stable/resrep21653>.

al-Kibsi, Asa Fitch and Mohammed. "Yemen Suicide Attack Claimed by Islamic State Kills at Least 61 People." *Wall Street Journal* (August 29, 2016).

<https://www.wsj.com/articles/yemen-car-bomb-kills-25-pro-government-soldiers-1472458150>.

al-Kibsi, Mohammed. "Houthi Drone Targets Senior Yemeni Officers, Kills Five Soldiers."

Al Jazeera, Jan 19, 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/1/10/houthi-drone-targets-senior-yemeni-officers-kills-five-soldiers>.

Al-Mujahed, Kareem Fahim and Ali. "Missile Fired by Yemen Rebels Kills Dozens of Soldiers in Port City of Aden " *Washington Post*, August 1, 2019.

https://www.washingtonpost.com/world/missile-fired-by-yemen-rebels-kills-dozens-of-soldiers-in-port-city-of-aden/2019/08/01/0f1412fc-b433-11e9-acc8-1d847bacca73_story.html.

- al-Shibeeb, Dina. "Your Guide to 'Operation Decisive Storm'." *Al Arabiya*, March 26, 2015. <https://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2015/03/26/Allies-back-Saudi-led-Decisive-Storm-op-in-Yemen-with-fighter-jets->
- Aldroubi, Mina. "Aramco Attack: Houthi Claims and Capabilities Remain a Contested Space." *The National* (September 14, 2020). <https://www.thenational.ae/world/mena/aramco-attack-houthi-claims-and-capabilities-remain-a-contested-space-1.1077121>.
- Ali Abdullah Saleh. GlobalSecurity. <https://www.globalsecurity.org/military/world/yemen/saleh.htm>.
- "Yemen's Houthi Rebels: Who Are They and What Do They Want?" Middle East, 2019, <https://p.dw.com/p/3Oawg>.
- "Arab Spring: Background." LibGuides, University of Illinois, Updated September 3, 2020, <https://guides.library.illinois.edu/arabspringworkshop>.
- Armbruster, Mitchell. "Threat Persuasion in Alliance Politics." Catholic University of America, 2018.
- Asmar, Ahmed. "Yemeni Minister Accuses Uae of Daesh, Qaeda Links." *Anadolu Agency*, September 18, 2019. <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/yemeni-minister-accuses-uae-of-daesh-qaeda-links/1587397>.
- Attack on Embassy Sana'a*. Washington, DC: Condoleezza Rice, 2008.
- "Banished Aden Governor Forms Independent "South Yemen" Council." *The New Arab*, 2017, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2017/5/11/governor-turned-president-adens-al-zubaidi-announces-council-to-govern-south-yemen>.
- Barden, Justine. *The Bab El-Mandeb Strait Is a Strategic Route for Oil and Natural Gas Shipments*: U.S. Energy Information Administration, 2019.
- Ben Hubbard, Palko Karasz, and Stanley Reed. "Two Major Saudi Oil Installations Hit by Drone Strike, and U.S. Blames Iran." *New York Times*, September 14, 2019. <https://www.nytimes.com/2019/09/14/world/middleeast/saudi-arabia-refineries-drone-attack.html>.
- Borjian, Maryam. "The Revolutionary Period (1979–1988)." In *English in Post-Revolutionary Iran*. From Indigenization to Internationalization, 65-88: Multilingual Matters / Channel View Publications, 2013.

- "Yemen after a Saudi Withdrawal: How Much Would Change?" Brookings Updated Dec 5, 2018, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/12/05/yemen-after-a-saudi-withdrawal-how-much-would-change/>.
- Center, Combating Terrorism. "Declaration of Jihad against the Americans Occupying the Land of the Two Holiest Sites." <https://ctc.usma.edu/harmony-program/declaration-of-jihad-against-the-americans-occupying-the-land-of-the-two-holiest-sites-original-language-2/>.
- "Clashes Erupt in Yemen's Hodeidah Despite Truce." *Arabnews*, January 12, 2019. <https://www.arabnews.com/node/1434361/middle-east>.
- Clausen, Maria-Louise. "Islamic State in Yemen – a Rival to Al-Qaeda?". *Connections* 16, no. 1 (2017): 50-62. <http://www.jstor.org/stable/26326470>.
- Country Reports on Terrorism 2017 - Foreign Terrorist Organizations: Al-Qa'ida in the Arabian Peninsula*. United States Department of State, 2018.
- Day, Stephen W. *Regionalism and Rebellion in Yemen : A Troubled National Union*. New York, UNITED STATES: Cambridge University Press, 2012. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/chula-ebooks/detail.action?docID=3004587>.
- "Deadlock in Yemen Power Transfer Talks." *Al Jazeera*, March 27, 2011. <https://www.aljazeera.com/news/2011/3/27/deadlock-in-yemen-power-transfer-talks>.
- Debre, Maad al-Zikry and Isabel. "Yemeni Government Back in Aden under Deal with Separatists." *AP (Aden)*, 2019. <https://apnews.com/article/693839956984446497828b37101a2166>.
- DSS. *1993 World Trade Center Bombing*: U.S. Department of State, 2019.
- "Yemen's Houthis – and Why They're Not Simply a Proxy of Iran." *The Conversation*, Updated September 19, 2019, <https://theconversation.com/yemens-houthis-and-why-theyre-not-simply-a-proxy-of-iran-123708>.
- Eagle, A. B. D. R. "Obituary: Imam Muhammad Al-Badr." *People, Independent*, 14 August 1996. <https://www.independent.co.uk/news/people/obituary-imam-muhammad-al-badr-1309697.html>.
- "September 11 Attacks." A&E Television Networks, Updated February 17, 2010, accessed

- September 4, 2020, <https://www.history.com/topics/21st-century/9-11-attacks>.
- "South Yemen and North Yemen Are Unified as the Republic of Yemen." A&E Television Networks, Updated May 20, 2020, accessed May 25, 2020, <https://www.history.com/this-day-in-history/yemen-united>.
- "U.S. Embassies in East Africa Bombed." A&E Television Networks, Updated August 5, 2020, accessed September 12, 2020, <https://www.history.com/this-day-in-history/u-s-embassies-in-east-africa-bombed>.
- el-Beidh, Ali Salim. "Ali Salim El-Beidh: Separating South Yemen." By Al Jazeera. 2012. <https://www.aljazeera.com/programmes/talktojazeera/2012/05/2012519114015103906.html>.
- Elliot, Adriane. *Community Remembers 1995 Riyadh Bombing*: U.S. Army, 2015.
- Faulconbridge, Guy. "Southern Yemeni Separatists Tell Saudi Arabia: Evict Islah or Lose the War." *Reuters* (London), August 14, 2019. <https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-south-idUSKCN1V417X>.
- FBI. *Uss Cole Bombing*: FBI.
- Freeman, Jack. "The Al Houthi Insurgency in the North of Yemen: An Analysis of the Shabab Al Moumineen." *Studies in Conflict & Terrorism* 32, no. 11 (2009/10/30 2009): 1008-19. <https://doi.org/10.1080/10576100903262716>.
<https://doi.org/10.1080/10576100903262716>.
- Gatopoulos, Alex. "Houthi Drone Attacks in Saudi 'Show New Level of Sophistication'." *Al Jazeera*, 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/5/15/houthi-drone-attacks-in-saudi-show-new-level-of-sophistication>.
- Ghobari, Mohamed Sudam and Mohammed. "Yemen in State of Emergency after Protest Massacre." *Reuters*, March 18, 2011, World News. <https://www.reuters.com/article/us-yemen-idUSTRE72H2Z720110318>.
- Giannangeli, Macro. "Khashoggi Bombshell: Britain 'Knew of Kidnap Plot and Begged Saudi Arabia to Abort Plans'." *Daily Express and Sunday Express*, October 29, 2018, World. <https://www.express.co.uk/news/world/1037378/Khashoggi-murder-news-saudi-arabia-chemical-weapons-use>.
- Grumet, Tali Rachel. *New Middle East Cold War: Saudi Arabia and Iran's Rivalry*. Edited by Dr. Joseph Szyliowicz. Vol. Master: University of Denver, August, 2015.

University of Denver.

Hamm, Mark S., and Ramón Spaaij. "The Little Rock Military Shooting." In *The Age of Lone Wolf Terrorism*, 174-91: Columbia University Press, 2017.

"A Houthi Ballistic Missile, the 2nd in Last 24 Hours Fired into Saudi Arabia, Destroyed." *Debriefers* (France), 29 December, 2018. <https://debriefers.net/en/news-5693.html>.

"How Yemen's Capital Sanaa Was Seized by Houthi Rebels." *BBC*, September 27, 2014. <https://www.bbc.com/news/world-29380668>.

Hussein, Abdulrahman Assad. "Alliance Behavior and the Foreign Policy of the Kingdom of Saudi Arabia, 1979-1991." Ph.D., The George Washington University, 1995.

<https://www.proquest.com/dissertations-theses/alliance-behavior-foreign-policy-kingdom-saudi/docview/304208684/se-2?accountid=15637>

[http://sfx.car.chula.ac.th:3410/sfxlcl41?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&genre=dissertations+%26+theses&sid=ProQ:ProQuest+Dissertations+%26+Theses+Global&atitle=&title=Alliance+behavior+and+the+foreign+policy+of+the+Kingdom+of+Saudi+Arabia%2C+1979-1991&iissn=&date=1995-01-01&volume=&issue=&spage=&au=Hussein%2C+Abdulrahman+Assad&isbn=&jtitle=&bttitle=&rft_id=info:eric/&rft_id=info:doi/ \(9522068\).](http://sfx.car.chula.ac.th:3410/sfxlcl41?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&genre=dissertations+%26+theses&sid=ProQ:ProQuest+Dissertations+%26+Theses+Global&atitle=&title=Alliance+behavior+and+the+foreign+policy+of+the+Kingdom+of+Saudi+Arabia%2C+1979-1991&iissn=&date=1995-01-01&volume=&issue=&spage=&au=Hussein%2C+Abdulrahman+Assad&isbn=&jtitle=&bttitle=&rft_id=info:eric/&rft_id=info:doi/ (9522068).)

"Iran Admits Supporting Houthis in Yemen for the First Time." *Middle East Monitor*, Updated October 3, 2019, <https://www.middleeastmonitor.com/20191003-iran-admits-supporting-houthis-in-yemen-for-the-first-time/>.

Jane Kinninmon, Peter Salisbury, Ginny Hill and Léonie Northedge. *Yemen: Corruption, Capital Flight and Global Drivers of Conflict*. Chatham House (September 1, 2013). <https://www.chathamhouse.org/publications/papers/view/194239#>.

Jenkins, Nash. "Blasts Strike Yemeni Hotel Used by Prime Minister as Government Headquarters." *Time*, October 6, 2015. <https://time.com/4062427/yemen-aden-al-qasr-attack/>.

Joscelyn, Thomas. "Analysis: Why Aqap Quickly Denied Any Connection to Mosque Attacks." *Foundation for Defense of Democracies*, no. March 20, 2015.

<https://www.longwarjournal.org/archives/2015/03/analysis-why-aqap-quickly-denied-any-connection-to-mosque-attacks.php>.

Keal, Paul. *Unspoken Rules and Superpower Dominance*. London and Basingstoke: Macmillan Press, 1983.

Kendall, Elisabeth. "The Failing Islamic State within the Failed State of Yemen." *Perspectives on Terrorism* 13, no. 1 (2019): 77-86.
<https://www.jstor.org/stable/26590510>.

"Riyadh's Geopolitical Designs. Expanding Saudi Arabia's Sphere of Influence?" *globalresearch*, Updated December 26, 2015,
<https://www.globalresearch.ca/riyadhs-geopolitical-designs-expanding-saudi-arabias-sphere-of-influence/5497675>.

Ksrelief Concludes Its Volunteer Medical Campaign for Pediatric Cardiac Patients in Mukalla. Ksrelief (2019). <https://www.ksrelief.org/Pages/NewsDetails/0F2CEDC3-F65A-4BE0-AD77-617FC0ED0509>.

Maggie Michael, Trish Wilson and Lee Keath. "Ap Investigation: Us Allies, Al-Qaida Battle Rebels in Yemen." *AP*, August 7, 2018.

Mahmoud, Nervana, "Any Vietnam in Yemen Will Not Be Egypt's Vietnam," March 27, 2015, <https://nervana1.org/2015/03/27/any-vietnam-in-yemen-will-not-be-egypts-vietnam/>.

"Major Saudi Arabia Oil Facilities Hit by Houthi Drone Strikes." *The Guardian*, September 14, 2019. <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/14/major-saudi-arabia-oil-facilities-hit-by-drone-strikes>.

McKernan, Patrick Wintour and Bethan. "Yemen: Uae Confirms Withdrawal from Port City of Hodeidah." *The Guardian*, July 9, 2019.
<https://www.theguardian.com/world/2019/jul/09/yemen-uae-confirms-withdrawal-from-port-city-of-hodeidah>.

Meps Condemn Attacks on Civilians, Including Children, in Yemen. European Parliament, 2018.

Michael, Ahmed al-Haj and Maggie. "Saudi Arabia, Yemen's Houthi Rebels in Indirect Peace Talks." *AP (Sana)*, November 13, 2019.
<https://apnews.com/article/cb393079f7be48d2951b3ae3f2d4361b>.

Miller, Judith. "Yemen's Chief Assails Saudis on Gulf Crisis." *Mideast Tensions, New York Times*, Oct 26, 1990, A, 1. <https://www.nytimes.com/1990/10/26/world/mideast->

[tensions-yemen-s-chief-assails-saudis-on-gulf-crisis.html](#).

Miranda Morton, Peter Cialone, Theresa Fellner. *Gulf of Aden Security Review*. Critical Threats (January 31, 2018). <https://www.criticalthreats.org/briefs/gulf-of-aden-security-review/gulf-of-aden-security-review-january-31-2018>.

Muhammad, Ali Nasir. "Former President of South Yemen Calls for Political Solution to War." By Saleh Baidhani. *The Arab Weekly*. October 14, 2018. <https://thearabweekly.com/former-president-south-yemen-calls-political-solution-war>.

Mujahid, Hani Muhammad. "Informant Says Yemen's Saleh Helped Direct Al-Qaeda." By Will Jordan. Al Jazeera. 2015. <https://www.aljazeera.com/news/2015/06/informant-yemen-saleh-helped-direct-al-qaeda-150604073415522.html>.

Nica, Ziad Swaidan and Mihai. "The 1991 Gulf War and Jordan's Economy." *Middle East Review of International Affairs* 6, no. 2 (June 2002).

Noakes, Robert Hurd and Greg. "North and South Yemen: Lead-up to the Break-Up." *Washington Report on Middle East Affairs* (Special Report), July/August, 1994, 48. <https://www.wrmea.org/1994-july-august/north-and-south-yemen-lead-up-to-the-break-up.html>.

"North Yemen Civil War (1962-1970)." Globalsecurity, <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/yemen.htm>.

Pradhan, Prasanta Kumar. "Five Years of Military Intervention in Yemen: An Assessment." *Strategic Analysis* (2020): 1-7. <https://doi.org/10.1080/09700161.2020.1787685>. <https://doi.org/10.1080/09700161.2020.1787685>.

"President Bush Addresses the Nation." America Attacked, *Washington Post*, September 20, 2001, Nation. https://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/specials/attacked/transcripts/bushaddress_092001.html.

"President Hadi Leaves Yemen as Saudi-Led Raids Continue." *BBC*, March 27, 2015. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-32078817>.

"Profile: Al-Qaeda in the Arabian Peninsula." Middle East, *BBC*, June 16, 2015, World.

Rabi, Uzi, and Chelsi Mueller. "The Geopolitics of Sectarianism in the Persian Gulf." *Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies* 12, no. 1 (2018/01/02

2018): 46-65. <https://doi.org/10.1080/25765949.2018.1436129>.

<https://doi.org/10.1080/25765949.2018.1436129>.

Resolutions, United Nations Security Council. *The Situation between Iraq and Kuwait*, 1990.

"Resolving the Saudi-Yemen Border Dispute." *Strategic Comments* 1, no. 3 (1995/03/01 1995): 1-2. <https://doi.org/10.1080/1356788950134>.

<https://doi.org/10.1080/1356788950134>.

Riedel, Bruce. *Who Are the Houthis, and Why Are We at War with Them?* Brookings (December 18, 2017). <https://www.brookings.edu/blog/markaz/2017/12/18/who-are-the-houthis-and-why-are-we-at-war-with-them/>.

The Riyadh Agreement. The Embassy of the Kingdom of Saudi Arabia in the United States of America, 2019.

Salisbury, Peter. *Yemen's Economy: Oil, Imports and Elites*. London: Chatham House, 2011.

https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/1011pp_yemeneconomy.pdf.

Saudi Arabia Donates an Additional Usd \$500 Million to Yemen Humanitarian Response Plan. SDRPY, 2019.

"Saudi Forces Say They Have Captured Leader of Yemen Branch of Islamic State." *Reuters* (Dubai), June 25, 2019. <https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-isis-idUSKCN1TQ1TX>.

"Yemen's Ansar Allah: Causes and Effects of Its Pursuit of Power." Middle East Institute, 2015, accessed May 16, 2020, <https://www.mei.edu/publications/yemens-ansar-allah-causes-and-effects-its-pursuit-power>.

"Senators Vote to End Us Backing for Saudi War on Yemen." *BBC*, December 14, 2019. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46561520>.

South Yemen's Oil Resources: The Chimera of Wealth. Central Intelligence Agency. *Technical Assistance Provided to Yemen, Fy1999–2003*

Assistance. IMF, 2005.

Thomas, Joe. *Documenting a Tragedy: Global Strike Historian Recalls Khobar Towers*: U.S. Air Force, 2016.

Transfeld, Mareike. "The Uae Is Weakening Its Partnership with the Saudis in Yemen.

Here's Why That Matters." *Washington Post*, August 28, 2019.

<https://www.washingtonpost.com/politics/2019/08/28/what-saudi-arabia-uaes-changing-partnership-means-future-yemens-war/>.

"Yemen Crisis: Shifting Sands in the Desert Nation." *Financial Express*, Updated Apr 29, 2020, <https://www.financialexpress.com/defence/yemen-crisis-shifting-sands-in-the-desert-nation/1943502/>.

Turner, John. "The Impact of Islamic State's Ideological Correction Initiative on Al Qaeda's Bid for Relevance." *Small Wars & Insurgencies* 30, no. 3 (2019/04/16 2019): 563-86. <https://doi.org/10.1080/09592318.2019.1601843>.
<https://doi.org/10.1080/09592318.2019.1601843>.

"Underwear Bomber Abdulmutallab Sentenced to Life." US & Canada, *BBC*, February 16, 2012. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-17065130>.

Vick, Karl. "Al-Qaeda Group Claims Responsibility for Paris Terror Attack." *Time* (Terrorism), January 9, 2015. <https://time.com/3661650/charlie-hebdo-paris-terror-attack-al-qaeda/>.

"The War in Yemen: Distrust Overshadows Yemen Peace Talks." TRT World, 2018. <https://www.trtworld.com/video/news-videos/the-war-in-yemen-distrust-overshadows-yemen-peace-talks/5c0b64bae3c0992f2763a02b>.

"Saudi Arabia Population." 2019, accessed May 21, 2020, <https://www.worldometers.info/world-population/saudi-arabia-population/>.

"Yemen Population." 2019, accessed May 5, 2020, <https://www.worldometers.info/world-population/yemen-population/>.

"Yemen's President Ali Abdullah Saleh Cedes Power." February 27, 2012. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-17177720>.

"Yemen Conflict: Governor of Aden Killed in Islamic State Attack." *BBC*, December 6, 2015, Middle East. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35019302>.

"Yemen Conflict: Southern Separatists Seize Control of Aden." *BBC*, August 11, 2019. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-49308199>.

Yemen Crisis: What You Need to Know. UNICEF.

"Yemen Separatists Surround Presidential Palace in Aden." *The Guardian*, January 30, 2018, Middle East. <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/30/yemens->

[saudi-backed-government-to-flee-from-aden.](#)

"Yemen War: Civilian Killed in Houthi Attack on Saudi Airport." *BBC*, June 24, 2019.

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48743421>.

"Yemen War: Houthi Withdrawal from Hudaydah as Planned - Un." *BBC*.

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48245803>.

"Yemen: President Saleh Injured in Attack on Palace." *BBC*, June 3, 2011.

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-13638787>.

"Yemen's Al-Qaeda: Expanding the Base." Middle East & North Africa, International Crisis

Group, Updated February 2, 2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/yemen/174-yemen-s-al-qaeda-expanding-base/>.

"Yemen's Houthi Rebels Hit Saudi Facility with 'Cruise Missile'." *Al Jazeera*, June 20,

2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/6/20/yemens-houthi-rebels-hit-saudi-facility-with-cruise-missile>.

"Yemeni Civil War (1990-1994)." *Globalsecurity*,

<https://www.globalsecurity.org/military/world/war/yemen1.htm>.

"Yemeni, Uae Troops Enter Al Qaeda-Held Port City of Mukalla." April 24, 2016.

<https://www.trtworld.com/mea/yemeni-uae-troops-enter-al-qaeda-held-port-city-of-mukalla-853>.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายณัฐภัทร ศิวะพรชัย
วัน เดือน ปี เกิด	19 สิงหาคม 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ประมง) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY